

პასუხისმგებელი რედაქტორი შ ა ლ ვ ა მ ა თ ი კ ა შ ვ ი ლ ი

სარედაქციო კოლეგია

- ი. ტალახაძე
- თ. ღოღიაძე
- ბ. ბერაძე
- პროფ. შ. ნუცუბიძე
- კონს. მიქელაძე
- მვლ. ენუქიძე

სასამართლო ორგანოები და თესვის კამპანიის ამო- ცანები.

გაზაფხულის თესვის კამპანიის წარმატებით დამთავრება და საშემოდგომო თესვისათვის მზადება უდიდესი აქტუალური მნიშვნელობის თემაა ჩვენი სამეურნეო და სასურსათო ხასიათის სიძნელების დასაძლევათ. სოციალისტური აღმშენებლობის ძლევამოსილი გაშლა ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის საფუძველზე და საბჭოთა და კოლექტიურ მეურნეობათა თვისობრივ-რაოდენობითი ზრდა—ერთგვარ დამოკიდებულებაშია სათესი სივრცის მაქსიმალურ გამოყენებასთან და მოსავლიანობის პროდუქტიულობასთან.

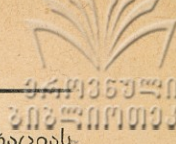
საკავშირო ცაკის დირექტივა მოსავლიანობის გადიდებისა და თესვის კამპანიაში ფართო პროლეტარულ მასების მობილიზაციის შესახებ გადაუდებელ ამოცანათ აყენებს ჩვენს წინაშე, რათა დროული და სათანადო ინციატივა გამოვიჩინოთ, არა მარტო სათესი სივრცეების მთლიანად გამოყენების საქმეში და სასოფლო მეურნეობის აგრი-კულტურულ გაუმჯობესებელი მეთოდებით დამუშავებაში, არამედ მთელი ეს მუშაობა წარმართული უნდა იქნეს მეურნეობის სოციალისტური სექტორის შემდგომი განვითარება-განმტკიცების გზით.

ამხ. მ. კალინინი ეხება რა თესვის კამპანიის ამოცანებს შემდეგ გარემოებას მიუთითებს: „მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საბჭოთა აპარატი მტკიცედ იდგომება რევოლიუციონური კანონიერების სადარაჯოზე, იგი შესძლებს აღუძრას ინდივიდუალურ მეურნეთა მასებს სურვილი—სავსებით გამოიყენონ ის სარგებელი, რომელხაც აძლევენ მათ ხოფლის მეურნეობის განვითარების საქმეში ცაკის უკანასკნელი სესიის გადაწყვეტილებანი, ახალი კანონი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის შესახებ და საბჭოთა მთავრობის მიერ უკანასკნელ დროს მიღებული სხვა გადაწყვეტილებანი“. (კურსივი ჩვენია).

აქედან ცხადია, თუ რა უდიდესი ამოცანა სდგას საერთოდ იუსტიციის ორგანოების და კერძოდ სასამართლო და პროკურატურის მუშაკების წინაშე, რომლებიც უპირველესათ ყოვლისა მოწოდებულნი არიან რევოლიუციონური კანონიერების განხორციელებისათვის.

კონკრეტულათ რაში უნდა გამოიხატოს სასამართლო ორგანოების ინციატივა, რომ საბჭოთა და კოლექტიურ მეურნეობათა გვერდით, ერთგვარი დამაინტერესებელი იმპულსი ქონდეთ სოფლის ინდივიდუალურ მეურნეთ—(ღარობ და საშვალო გლეხობის მასას) თესვის კამპანიაში აქტიურათ ჩაბმისა და სათესი სივრცისა და მოსავლიანობის გაზრდის?

იმისათვის, რომ ცენტრალურ ხელისუფლების დირექტივები სავსებით და მთლიანად იქნეს განხორციელებული თესვის კამპანიის შესახებ და აგრეთვე გადაუდებელი და სისტემატიური მზადება ვაწარმოოთ საშემოდგომო თესვის მოლოდინში, საჭიროა სასამართლო ორგანოები ეხლავე შეუდგენ:

1. ახალი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის კანონის პოპულიარიზაციას სოფლის მოსახლეობის მასებში.

2. დეტალურათ და ხაზგასმით უნდა აღნიშნონ ის შედეგები და სარგებლობა რასაც საბჭოთა ხელისუფლება აძლევს სოფლის მეურნეთ აგრეთვე ტურულ გაუმჯობესებისა და ნათესი სივრცის გაზრდის საქმეში.

3. თვალყური ადევნონ სასოფლო-სამეურნეო მანქანებისა და იარაღების რაციონალურ გამოყენების საქმეს და აგრეთვე გადამჭრელი რეპრესიული ზომები მიიღონ იმ კერძო კაპიტალისტურ ტენდენციის გამტარებელ ელემენტების (კულაკებს) წინააღმდეგ, რომლებიც შეცდებიან ისარგებლონ და აშკარა ექსპლოატაციას (მეფავნეობის სოფლური ფორმა) გაუწყვენ სხვადასხვა სამუშაო იარაღების, მუშა საქონლის და სათესლე მარცვლეულობის სარგებლობისათვის ღარიბ გლეხობას.

4. ყურადღება მიაქციონ იმ გარემოებას, თუ რამდენათ დროულათ და კანონიერ ფორმაში ნაწილდება ცენტრიდან მოწოდებული საშვალებანი ან ადგილი ხომ არაქვს საქმის ბიუროკრატიულ გაჭიანურებას ან უყურადღებო დამოკიდებულებას ღარიბ და საშუალო გლეხობის მოთხოვნილებებისადმი.

ამ ღონისძიებათა სათანადო განხორციელებას პარტიულ და საბჭოთა-დირექტივის გზით უაღრესი აქტუალური მნიშვნელობა ეძლევა იმ გარემოებითაც, რომ ამით წამატებით დავაჩქარებთ სასურსათო ხასიათის სიძნელების ლიკვიდაციას და სავსებით უზრუნველყოფთ დასახულ ამოცანების განხორციელებას. სასამართლო ორგანოების მხრივ სწორ კლასიურ პოლიტიკის გამახვილებას აღნიშნულ თესვის კამპანიის ჩატარებაში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს.

ა. კალანდაძე (ქ. გორი)

პროკურორისა და სახ. ბაგოძიძეშვილთა უწყისების შესახებ*)

„გლეხის მეურნეობის ზრდის დაჩქარებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს რევოლიუციონურ კანონიერებას, თუ ჩვენ არ გვექნება რევოლიუციონური კანონიერება, თუ მტკიცედ და შეუწყველათ არ გავატარებთ მოსახლეობისათვის წინადაწინვე ცნობილ ნორმებს, ჩვენ, რასაკვირველია, ვერ შევძლებთ გლეხების მეურნეობის ზრდის დაჩქარებას. რევოლიუციონური კანონიერების განმტკიცებას მოითხოვს ჩვენი სამეურნეო აუცილებლობა“.

ს. კ. პ. (ბ) ცეკას ნოემბრის პლენუმში.

როგორც ჩატარებულ რევიზიის მასალებიდან ირკვევა, მაზრებში მომუშავე პროკურორები იმდენათ დატვირთული არიან რომ ისინი სანახევროთაც ვერ ასრულებენ მათზე დაკისრებულ მოვალეობას. მათი მუშაობა სუსტია, როგორც

*) მიუხედავად იმისა, რომ ამ. ა. კალანდაძის წერილში მუქი ფერებით არის წარმოდგენილი მაზრებში მომუშავე პროკურორების საქმიანობა, ჩვენ ავტორს მაინც ვაძლევთ საშუალებას გამოსთქვას თავის აზრი სისხ. სამ. პროცესის გამარტივების შესახებ—იუსტიციის მუშაკთა შორის თვითკრიტიკის გაღრმავების ნიადაგზე.

რედაქცია.

სასამართლო — საგამომძიებლო დარგში, ისე საერთო ზედამხედველობის დარგში-
დაც. ეს გარემოება აიხსნება მით, რომ მაზრებში მომუშავე ამხანაგები ფიზიკურად
მოკლებულნი არიან საშვალებას შეასრულონ ყველა ის მოვალეობანი, რომლებიც
ჩვენი კანონმდებლობით და ხელისუფლების მიერ მათ აქვთ დაკისრებული.

პროკურორები იშვიათად ესწრებიან სახ. სასამართლოების გამაწესრიგე-
ბელ და საჯარო სხდომებს. იშვიათად იწერება აგრეთვე პროტესტები მათ გა-
ნაჩენებზე და დადგენილებებზე. არ გადაუთვალეირებიათ ზედამხედველობის წე-
სით განხილული საქმეები მიწის ყიდვა-გაყიდვის შესახებ, მიუხედავად იმისა,
რომ მათ ამის შესახებ აქვთ კატეგორიული დავალება ი. ს. კ.-საგან (ცირკუ-
ლიარებისა და სხვა სახით). აქ აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ კახეთის მაზ-
რაში რევიზიამ გადაათვალეირა სახ. სასამართლოებში განხილული საქმეები
მიწის ყიდვა-გაყიდვის შესახებ, სადაც აღმოჩნდა, რომ მათგან 90% არ არის
სწორათ განხილული და დარღვეულია მიწის კანონი. ასეთივე მდგომარეობაშია
შრომის საქმეებიც. პროკურორები ვერ უწევენ საჭირო ხელმძღვანელობას მომ-
კვლევ და საგამომძიებლო ორგანოებს, თემ-საბჭოებს, მათზე გადაცემული სატ-
ყეო და წანახედის საქმეები უმოძრაოთ აწყვია. არ არის ხელმძღვანელობა და
ზედამხედველობა არც სხვა საბჭოთა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებზე. არ
სწარმოებს გეგმიანი მუშაობა. არ არის შექმნილი საზოგადო ბრალმდებელთა
კადრი. არ არსებობს თვით-განვითარების იურიდიული წრეები. არ არის ხელ-
მძღვანელობა იურიდიულ დახმარების ბუროებზე. არ არის კავშირი მუშკორ
გლეხკორთა ორგანიზაციებთან. სუსტად ტარდება თათბირები და მოხსენებები
დანაშაულთან წინასწარ ბრძოლის მიზნით, მოხსენებები რევოლიუციონური კა-
ნონიერების შესახებ და სხვა. (კახეთი, გორი).

ბუნებრივად დაისმის საკითხი: თუ ეს ასეა, მაშ რას აკეთებს მაზრის პრო-
კურორი? მთელი მისი მუშაობა უნდება და განისაზღვრება უმთავრესათ იმით
რომ: 1. ლებულობს საჩივრებსა და განცხადებებს მოქალაქეებისაგან, რომლებსაც
წარმართავს მოკვლევა თუ გამოძიებისათვის. 2. ლებულობს საგამომძიებლო ორ-
განოებისაგან გამოძიებით დამთავრებულ საქმეებს და წარმართავს მათ კუთვნი-
ლებისამებრ სასამართლოებში ს. ს. ს. კოდ. 228—229 მმ. მიხედვით. 3. იხი-
ლავს მომკვლევ ორგანოებისაგან გადმოგზავნილ საქმეებს ს. ს. ს. კოდ. 105 მ.
მიხედვით. 4. ლებულობს მონაწილეობას მაზრის სახ. სასამართლოს საჯარო
სხდომებზე, როგორც სახელმწიფო ბრალმდებელი. 5. ესწრება სამ-აღმასკომის
სხდომებს. 6. ასრულებს ადგილობრივი ორგანიზაციების დავალებებს და მრავალ
შემთხვევითი სამუშაოებს, რომლებთაც არ აქვთ სისტემატიური და გეგმი-
ანი ხასიათი.

აქედან ჩანს, რომ არ შეიძლება ასეთი მდგომარეობა დიდხანს გაგრძელ-
დეს, საჭიროა რაიმე გამოსავალი ვნახოთ და ასეთი კი არის.

ცხადია არ შეიძლება დაისვას საკითხი მაზრებში ორი პროკურორის შტა-
ტის შესახებ, მიუხედავად საჭიროებისა, ვინაიდან, ამის რესურსები ჩვენ არა
გვაქვს, და ბოლოს არც ორი პროკურორის ყოლა სჭრის საკითხს. ჩვენ გვყავს
ორორი პროკურორები კახეთისა და გორის მაზრებში, მაგრამ სწორეთ ამ მაზ-
რებში აღმოჩნდა ჩვენი სუსტი მუშაობა აქ საჭიროა მხოლოდ გეგმიანი მუშაო-

ბა და იუხტიციის მუშაკთა რაციონალურათ გამოყენება ყოველგვარი ზედმეტი ხარჯების გარეშე, კანონმდებლობისა და კერძოთ სისხ. სამ. საპ. კოდექსის სათანადო შეცვლით.

რევიზიით გამოირკვა, რომ კახეთის მაზრაში სახ. გამომძიებლები არ არიან საქმეებით დატვირთულნი, თითოეულ მათგანს წარმოებაში აღმოაჩნდათ 25—30 საქმე. ეს რიცხვი დიდი არ არის. თვითურათ გამომძიებით ამთავრებენ 12 საქმეს. გამომძიებელი თვითურათ საშუალოთ უნდა ამთავრებდეს 20 საქმეს მაინც.

დაახლოებით ასეთივე მდგომარეობაში უნდა იყოს სხვა მაზრებშიდაც. მეორეს მხრივ სახ. გამომძიებლების დიდი უმრავლესობა იურიდიულათ საკმაოდ მომზადებული პირები არიან. რატომ არ შეიძლება მათი გამოყენება პროკურატურისათვის დასახმარებლათ, როცა მათ თავისუფალი დრო აქვთ? მიზანშეწონილი და შესაძლებელიც არის სახ-გამომძიებლებს დაევალოთ: 1. ზედამხედველობა თავის სამოქმედო რაიონში მომკვლევ ორგანოებზე და კერძოთ მილიციაზე, მათთან სისტემატიური შეკადინეობის წარმოება და საერთოდ ბოროტმოქმედებათა წინააღმდეგ ბრძოლაში ხელმძღვანელობა. 2. გაუწიონ დახმარება თემსაბჭოებს კანონის განმარტებით, კერძოთ მათზე გადაცემულ სატყეო და წანახედის საქმეების განხილვაში, სვალდებულო დადგენილებათა პროექტების შედგენაში და სხვა იურიდიულ საკითხებში. 3. გაუწიონ ხელმძღვანელობა საზოგადო ბრალმდებელთა კადრს, იურიდიულ დახმარების ბიუროებს და თვითგანვითარების იურიდიულ წრეებს, გააკეთონ მოხსენებები რევოლიუციონური კანონიერების შესახებ და სხვა. 4. შესაძლებელია აგრეთვე გამომძიებელმა მიიღოს მონაწილეობა სახ-სასამართლოებში საქმეებზე, როგორც სახელმწიფო ბრალმდებელმა. 5. გაუწიონ ზედამხედველობა თავის სამოქმედო რაიონში სახელმწიფო და საზოგადო დაწესებულებებს. 6. თვალყური ადევნონ პრესაში მოთავსებულ ცნობებს, რომლითაც მუშეკორ-გლეხკორთა ორგანიზაციები ამხელენ დანაშაულობრივ ქმედობებს და სხვა. ცხადია, ყოველივე ეს უნდა ხდებოდეს მაზრის პროკურორთან შეთანხმებით და მისი უშუალო ხელმძღვანელობით და პასუხისმგებლობით. ამით ერთის მხრივ მოსახლეობის თვალში აიწვევს სახ-გამომძიებლის ავტორიტეტი, რაიც ესოდენ აუცილებელია და მეორეს მხრივ პროკურორი შესძლებს მასზე დაკისრებულ მძიმე და ფრიათ საპასუხისმგებლო მოვალეობის პირნათლად შესრულებას. ამით ჩვენ განვამტკიცებთ რევოლიუციონურ კანონიერებას. ეს უნდა მივიღოთ მხედველობაში პროცესის განმარტივების დროსაც.

კიდევ კვალიფიციური კონტრაბანდის შესახებ *).

ს. ს. კ. 58²⁴ მუხლის დანართის „ზ“ პუნქტის უკანასკნელი ნაწილი ითვალისწინებს წინასწარი შეცნობით კონტრაბანდული საქონლის შენახვას ან ვაჭრობას ხელობის სახით.

აქ მხედველობაშია მიღებული ის პიროვნება, რომელსაც თუმცა საქონლის კონტრაბანდულად გატან-შემოტანა უშუალოდ არ უწარმოებია, მაგრამ ხელს უწყობს კონტრაბანდულ მოქმედებას იმით, რომ ინახავს, ან ავრცელებს გაყიდვის საშუალებით კონტრაბანდულად შემოტანილ საქონელს და ასეთს მოქმედებას ხელობის სახით ეწევა.

კონტრაბანდისათვის ხელის შეწყობა იმ საქონლის შენახვითა და გავრცელებით, რაც საბაჟოს წესდების დარღვევითაა შემოტანილი, არა ნაკლებ საშიშ მოქმედებას წარმოადგენს, ვიდრე თვით საქონლის კონტრაბანდულად შემოტანა, ამ მხრივ შესაძლოა ითქვას, რომ ხშირად კონტრაბანდულ მოქმედებას არ ექნებოდა ადგილი, რომ კონტრაბანდისტს არ ჰქონდეს შესაძლებლობა მის მიერ უკანონოდ შემოტანილ საქონლის გასხვისებისა სწორეთ იმ პირების საშუალებით, რომელთაც საზღვარი არ გადაულახავთ, საქონელი უშუალოდ არ შემოუტანიათ, მაგრამ ადგილობრივად „ანაწილებენ“ უკვე შემოტანილ საქონელს და ამით სოციალურად საშიშ პიროვნებათა ჯგუფს წარმოადგენენ.—ამიტომ ადგილი გასაგებია, რომ კანონმა კონტრაბანდული საქონლის უშუალოდ შემომტანთან ერთად დანაშაულის ჩამდენ პიროვნებად აღიარა ის პირიც, რომელიც ხელს უწყობს კონტრაბანდას ისეთი მოქმედებით, როგორცაა კონტრაბანდული საქონლის შენახვა, ან გაყიდვა ხელობის სახით.

ამ რიგად წინააღმდეგ იმ პრაქტიკისა, რომელსაც ზოგიერთი სასამართლოები პროვინციაში ატარებენ, უდაოთ უნდა იქნეს მიჩნეული, რომ 58²⁴ მუხლის დანართის „ზ“ პუნქტის უკანასკნელ ნაწილში ნაგულისხმევია არა საქონლის უშუალოდ შემომტანი საბაჟო დაწესებულებების გარეშე, რომლის მოქმედების კვალიფიკაციისათვის გაყიდვის, ან სხვა რამ მიზანს არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, არამედ ასეთი საქონლის შემნახველი და გამსაღებელი, რომელმაც იცის, რომ მის მიერ შენახული და გაყიდული საქონელი შემოტანილია კონტრაბანდული წესით.

როგორც ეს კანონის ტექსტიდან გამომდინარეობს, კონტრაბანდული საქონლის გაყიდვა და შენახვა უნდა ხდებოდეს ხელობის სახით. აქ იბადება საკითხი იმის შესახებ, თუ რა არის ხელობა ამ დანაშაულის შინაარსში, როგორია მისი ნიშნები?

დანაშაულის ჩადენა ხელობის სახით 58²⁴ მუხლის დანართის „ზ“ პუნქტის გარდა ვათვალისწინებულისა ს. ს. კ. კერძო ნაწილის სხვადასხვა მუხლებში; ასეთია გასაღება, ან გაკეთება ხელობის სახით ყალბი ლითონის ფულისა (58²² მ.), ხელობის სახით ისეთი პროდუქტების დამზადება, შენახვა და შესყიდვა, რომელთა შესახებაც არსებობს სპეციალური აკრძალვა ან შეზღუდვა.—(108—მ.),

*) იხ. „საბჭოთა სამართალი“ № 3, 1929 წ.

კოკაინის ან ოპიუმის შენახვა ხელობის სახით (110—მ. მე-2—ნაწ.), მევახშეობა (192—მ. მე-2—ნაწ.), ნაქურდალის შესყიდვა (179—მ. მე-2—ნაწ.) და სხვ.

ხსენებულ მუხლების შინაარსის განხილვა ცხად-ჰყოფს, რომ ზოგ მათგანში ქმედობის ჩადენა ხელობის სახით დანაშაულის შედგენილობის განუყრელი ნაწილია, ზოგში კი ეს მომენტი დანაშაულის შედგენილობასთან არაა დაკავშირებული და მხოლოდ პასუხისმგებლობის გამართულებელ გარემოებას წარმოადგენს.

აღსანიშნავია, რომ არც მოყვანილ მუხლებში, და არც ს. ს. კოდექსის ზოგად ნაწილში ჩვენ ვერ ვპოვებთ იმის განმარტებას, თუ რა არის ხელობა კანონის თვალსაზრისით, როგორია მისი კონკრეტული შინაარსი.

მაგრამ როგორც ამას სამართლიანად აღნიშნავს პროფ. გროდზინსკი (იხ. მისი Профессиональная преступность и Уг. Код.), ამ ცნების განმარტება სიძნელეს არ წარმოადგენს, და ხელობა მოცემულ შემთხვევაში უნდა იქნეს გაგებული ამ სიტყვის საერთოდ მიღებული შინაარსის მიხედვით.

გროდზინსკის თვალსაზრისით ხელობა არის პროფესია, წინადადება „ხელობის სახით“ იმას ნიშნავს, რომ დამნაშავე ეწევა ამა თუ იმ მოქმედებას ხანგრძლივად და მრავალჯერ და ამ მოქმედებით თავის არსებობისათვის ძირითად ან დამატებითი სახსარს პოულობს, ეს არის პროფესიონალური მოღვაწეობა ამა თუ იმ დარგში; სწორედ ასეთ პიროვნებას ითვალისწინებდა 1922 წლის ს. ს. კ. 25 მუხლის „ე“ პუნქტი, რომელიც არჩევდა სასჯელის განსაზღვრის დროს ჩადენილია დანაშაული პროფესიონალური დამნაშავეს, თუ რეციდივისტის მიერ.

1928 წლის სის. სამ. კოდექსი (44 მუხ.) სოციალური დაცვის ღონისძიების გაძლიერების ასეთს საფუძველს არ ითვალისწინებს და საერთოდ ზოგად ნაწილში კოდექსი ასეთ ტერმინს არ ხმარობს, მაგრამ, რამდენადაც სისხლის სამართლის კოდექსის კერძო ნაწილის სხვადასხვა მუხლებში გათვალისწინებულია დანაშაულის ჩადენა ხელობის სახით, ჩვენ ამ ცნებაში საერთო შინაარსი უნდა მოვაქციოთ და ვაღიაროთ, რომ როგორც საერთო დებულება დანაშაულის ჩადენა ხელობის სახით არის დანაშაულობრივი ქმედობის სისტემატიური ჩადენა, ამასთან, როგორც ამას მიუთითებს პროფესორი გროდზინსკი, საჭირო არ არის, რომ პირველად ჩადენილ დანაშაულის შესახებ სასამართლოს განაჩენი არსებობდეს, საქმის ვადამწყვეტ მომენტად აღიარებულ უნდა იქნეს დანაშაულის რამოდენიმეჯერ ჩადენა, რის გამო საკმარისია, რომ ყველა დანაშაული დადასტურდეს სასამართლოს მიერ ერთ განაჩენში; მდგომარეობა შეუტყველად რჩება იმ შემთხვევაშიც, როცა პირველი დანაშაული დაფარულია ხანდაზმულობით, შეწყყნარებით ან ამნისტიით.

ამით, სხვათა შორის, დანაშაულის ჩადენა ხელობის სახით განსხვავდება დანაშაულის განმეორებით ჩადენისაგან (რეციდივი), რომელიც მოითხოვს, რომ მეორე დანაშაული ჩადენილი იქნეს მას შემდეგ, რაც ბრალდებულმა უკვე მოიხადა სოციალური დაცვის ღონისძიება წინეთ ჩადენილ ასეთივე შინაარსის დანაშაულისათვის, თუ ამასთანავე მეორე დანაშაული ჩადენილია იმ ვადის გასვლამდე, რაც ს. ს. კ. 15—მუხლშია აღნიშნული (44 მ. შენიშვნა).

პროფესორი გროდზინსკის აზრით დანაშაულის ხელობის სახით ჩადენის შემთხვევაში იმის მოთხოვნა, რომ სახეზე იყოს ორი დანაშაული მაინც, მხოლოდ ისეთს შემთხვევებს შეეხება, როცა ხელობა, ქმედობის გამართლებელი მომენტი, მაგ. იმის დასამტკიცებლად, რომ ნაქურდალი საქონლის შესყიდვა ხელობათაა გადაქცეული (179 მ. მე-2 ნაწ.), საჭიროა გამოაშკარავებულ იქნას რომ დანაშავემ ორჯერ ჩაიდინა ის დანაშაული, რაც 179 მუხლის პირველ ნაწილშია გათვალისწინებული.

რაც შეეხება ისეთ შემთხვევებს, როცა ხელობის სახით მოქმედება დანაშაულის შედეგნილობის ერთ-ერთ ნიშანია (მაგ., დანაშაული გათვალისწინებული 58²⁶ მ. და სხვ.), აქ უნდა იქნას დადასტურებული, რომ დანაშავემ ორჯერ ჩაიდინა ის ქმედება, რომლის სისტემატიური ჩადენა ქმნის დანაშაულის შინაარსს, მაგ. ყალბი ლითონის ფულის გაკეთებას ან გასაღებაში ბრალის დადებისათვის საჭიროა დადასტურებულ იქნას ფულის ნიშნების დაშადების ორჯერ ჩადენა (იხ. Гродзинский, Профессиональная преступность).

თუ ხსენებულ დებულების თვალსაზრისით ჩვენ იმ საკითხს მიუდგებით რომელსაც ეხლა ვიხილავთ, უნდა ვალიაროთ, რომ კონტრაბანდული საქონლის შენახვა და გაყიდვა ხელობის სახით არის რამოდენიმე შემთხვევა ასეთი საქონლის დაგროვებისა და გასხვისებისა სხვა კანონში აღნიშნულ პირობებში, როგორცაა დანაშაულის მიერ წინასწარ იმის ცოდნა, რომ საქონელი შემოტანილია კონტრაბანდული წესით. — ასეთია საერთო დებულება.

მაგრამ სასამართლოს პრაქტიკა ამ ხაზს სავსებით არ ატარებს, ის უფრო შორს მიდის და კონტრაბანდულად შემოტანილ საქონლის შენახვისა და გაყიდვის ერთ შემთხვევასაც უფარდებს 58²⁴ მუხლის „ზ“ პუნქტის მოქმედებას საქმის კონკრეტულ ვარემოებათა მიხედვით. არის, მაგ., შემთხვევა, როდესაც საგუბერნიო სასამართლომ რამოდენიმე ვაჭრებს, რომლებთან კონტრაბანდული საქონელი იქნა აღმოჩენილი, ბრალდება წაუყენა კონტრაბანდის შენახვაში ხელობის სახით, ვინაიდან სასამართლოს მოსაზრებით „კონტრაბანდული საქონლის შენახვა მისი ვაჭრებზე გასაღების მიზნით, თუნდაც ეს იყოს დანაშაულის ჩადენის პირველი შემთხვევა, მუდამ გულისხმობს ხელობის სახით ჩადენილ მოქმედებას“; და ასეთი დასკვნა სასამართლოსი რ. ს. ფ. რ. უხენაესი სასამართლოს პლენუმის მიერ დადასტურებულ იქნა.

რა თქმა უნდა ასეთი განმარტება იმ დებულებებიდან, რაც ჩვენ ზემოთ მოვიყვანეთ, პირდაპირ არ გამომდინარეობს, მაგრამ კონტრაბანდული საქმეების განსაკუთრებული მნიშვნელობის გამო საჭიროა, რომ სასამართლოებმა ჩვენშიც ეს ხაზი აიღონ და ვაჭრებზე გასაღების მიზნით კონტრაბანდული საქონლის შენახვის ყოველივე შემთხვევებში ჰპოვონ კვალიფიციური კონტრაბანდის ნიშნები 58²⁴ მუხლის დანართის „ზ“ პუნქტის მიხედვით, დამოუკიდებლად იმისა, ჩადენილია ასეთი დანაშაული ორჯერ, თუ მხოლოდ ერთჯერ; ამას მოითხოვს ის განსაკუთრებული მიდგომა, რომლითაც სასამართლოს ორგანოები უნდა სწყვეტდნ ისეთი დანაშაულის საქმეებს, როგორცაა ჩვენს პირობებში კონტრაბანდა მისი მრავალგვარი სახეებით. შესაძლოა, რომ ეს იყოს ერთგვარი გადახრა საერთო დებულებიდან, ხელობის სახით ჩადენილი დანაშაულის ცნების გაფარ-

თოგბა იმ შინაარსის გარეშე, რომელშიც ყალიბდება ეს დანაშაული ლიტერატურაში არსებულ კომენტარიების მიხედვით, მაგრამ, ვიმეორებთ, ეს არსებითად საჭიროა და ჩვენშიც უნდა იყოს მიღებული, როგორც სახელმძღვანელო დებულება სათანადო შემთხვევებში.

ჩვენი აზრით ასეთივე მნიშვნელობა კონტრაბანდული საქონლის შენახვისა და გაყიდვის შემთხვევაში უნდა მიეცეს აგრეთვე შენახულ და გაყიდულ საქონლის რაოდენობას; ის პიროვნება, რომელიც დიდიძალი კონტრაბანდული საქონელს ინახავს ან ასაღებს, საკმარისად ააშკარავებს, რომ ასეთი საქმის წარმოება მას ხელობად აქვს გადაქცეული, და ამ შემთხვევაშიც სასამართლომ ასეთი პირების მოქმედება 58^ე მუხლის „ზ“ პუნქტის ფარგლებით უნდა განსაზღვროს სწორეთ „ხელობის“ ნიშნების მიხედვით, თუნდაც ასეთი დანაშაული ბრალდებულს მხოლოდ ერთჯერ ჰქონდეს ჩადენილი.

ამრიგად ზემოდ მოყვანილი მოსაზრებიდან ჩვენ ის დასკვნა შეგვიძლია გამოვიყვანოთ, რომ კონტრაბანდული საქონლის შენახვა და გაყიდვა ხელობის სახით, როგორც საერთო დებულება, არის ასეთის დანაშაულის რამოდენიმეჯერ ჩადენა, რომელი მოქმედებითაც ბრალდებული პოვებს თავის არსებობისათვის ძირითად ან დამატებითი სახსარს, მაგრამ ამ დებულებას არ შეიძლება ყველა შემთხვევებში საკითხის ამომწურავი მნიშვნელობა მიეცეს და ზოგჯერ მასში შესაძლოა იმ შესწორებების შეტანა, რასაც მოითხოვს საქმის განსაკუთრებულს პირობები, როგორცაა, მაგ., ჩვენ მიერ უკვე აღნიშნული კონტრაბანდული საქონლის ვაჭრებზე გასაღება, დიდ ძალი საქონლის შენახვა და სხვ.

ი. ჩიონაშვილი.

სისხლის სამართლის საპროცესო ახალი კოდექსის ბარშემო *)

ახლა გადავიდეთ საქმეთა ქვემდებარეობის საკითხზე. აქ აღსანიშნავია შემდეგი: საქმეთა ქვემდებარეობის საკითხის გადასინჯვა სახალხო სასამართლოთა კომპეტენციის გაფართოების მიმართულებით, უკვე მოხდა საქართველოში სისხ. სამ. საპრ. კოდ. უკანასკნელი გადამუშავების დროს. სახალხო სასამართლოების კომპეტენციის გაფართოება ამ მხრივ, ჩვენის აზრით, ამ უამად სრულიად არ არის საჭირო.

ეს საკითხი უფრო ფართო მასშტაბით კვლავ შეიძლება წამოიჭრეს, მხოლოდ მაშინ როდესაც გადაწყდება სამაზრო სასამართლოების ბედილობა და დაისმება საკითხი სახალხო სასამართლოების ერთიან სისტემაზე გადასვლის შესახებ, მაგრამ საქართველოს სსრ იუსტიციის სახალხო კომისარიატში ეს საკითხი ჯერ არ არის დასახული კონკრეტულად**). აქ ჩვენ გვსურს მხოლოდ აღვნიშნოთ რამდენიმე არსებითი მოვლენა, რომელიც ახასიათებს რ. ს. ფ. ს. რ. სისხ. სამ. საპ. კოდ. პროექტს ქვემდებარეობის სხვა საკითხებში.

*) დასაწყისი იხ. „საბ. სამართ.“ № 1. 1929 წ.

გარდა იმ წესის, რომლის თანახმად სახალხო მოსამართლე ერთ პიროვნულად იხილავს საქმეს და გამოაქვს განაჩენი სასამართლოს ბრძანების წესით, ფრიად მნიშვნელოვან ნოველად ამ დარგში უნდა ჩაითვალოს პროექტით მიღებული წესი, რომლის ძალით ერთპიროვნული სახალხო მოსამართლე საერთო წესით იხილავს საქმეებს ე. ი. სახალხო მსაჯულთა დაუსწრებლივ, მაგრამ იმ წესით, რაც მიღებულია საქმეების განსახილველად სახალხო მსაჯულთა მონაწილეობით. თავის თავად ცხადია, რომ ეს ინსტიტუტი ფრიად მიზანშეწონილ ნოველას წარმოადგენს და საგრძნობლად აჩქარებს საქმეთა განხილვას. ამაზე შეიძლება გვიპასუხოთ, რომ ასეთი წესი შეუძლებლად ხდის მუშათა და გლეხთა მასების უშუალო მონაწილეობის სასამართლოს მუშაობაში, იმ მონაწილეობას, რომელიც ერთ-ერთი არსებითი პირობაა სწორი კლასობრივი ხაზის განხორციელებისათვის სასამართლოს მუშაობაში. მაგრამ აქ უნდა აღინიშნოს, რომ ერთპიროვნულ სახალხო მოსამართლეს უნდა დაექვემდებაროს განსაკუთრებით უმნიშვნელო საქმეები, როგორცაა, მაგ. ზოგიერთი საქმე, რომელიც აღიძრება კერძო ბრალდების წესით, უბრალო ქურდობა და სხვა, მაგრამ, უკეთეს ეს საქმეები რთული ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის მქონე აღმოჩნდა, მაშინ სახალხო მოსამართლის ან პროკურორის დადგენილებით ასეთი საქმე განხილულ უნდა იქნეს სრული შემადგენლობით, სახელდობრ, სახალხო მოსამართლის და სახალხო მსაჯულთა შემადგენლობით. მეორეს მხრივ, ჩვენ სახალხო სასამართლოთა პირადი შემადგენლობა თავის თავად სწორი კლასობრივი ხაზის გატარების საქმით გარანტიას წარმოადგენს. საკითხი იმის შესახებ, თუ რა საქმეები უნდა მიეკუთვნოს ერთპიროვნულ სახალხო მოსამართლის კომპეტენციას, არ არის იმდენად არსებითი. რსფსრ-ის სისხ. სამ. საპრ. კოდ. პროექტით ერთპიროვნულ სახალხო მოსამართლეს ექვემდებარება საქმე ისეთი დანაშაულის შესახებ, რაც გათვალისწინებულია (ჩვენი კოდექსის) 62, 67, 68, 79, 84, 89, 93 მუხ. 1 ნაწ., 99, 100, 111, 174, 178, 196, 197 და სისხ. სამ. კოდ. VIII თავის მუხლებით. რაც საერთოდ სწორად უნდა იქნეს ცნობილი.

საკითხს ეგრედ წოდებულ პირობითი ქვემდებარეობის ფაქტორი შეფარდებისა, რაც მიღებულია რსფსრ-ის პროექტით, ე. ი. როდესაც შესაძლებელია საქმის გადაცემა ერთი სასამართლოდან სხვა კომპეტენციის მქონე მეორე სასამართლოში, და აგრეთვე ტერიტორიალურ ქვემდებარეობის საკითხს, ე. ი. როდესაც საქმეს იხილავს არა იმ რაიონის სასამართლო, სადაც მოხდა დანაშაული, არამედ ის სასამართლო, რომლის რაიონშიც ცეხოვრობს ბრალდებული, ამ საკითხებს არა აქვთ დიდი მნიშვნელობა ჩვენს სინამდვილეში ჩვენში მიღებულ სასამართლოთა ერთიან სისტემის გამო. მაგრამ ეს პრინციპები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს იმ მიმართულებით, რომ უზენაეს სასამართლოს მიენიჭოს ფართო უფლება გადასცეს საქმე ერთი სასამართლოდან სხვა კომპეტენციის მქონე სასამართლოში, რაც ამ ჟამად მომქმედი სისხ. სამ. საპრ. კოდექსით არ არის დაშვებული.

**) შენიშვნა თანახმად იუსტსახკომის ბრძანებისა (ა-წ. 20 თებ. ბრძანება № 25; § 1). სამაზრო სასამართლოები ამ ჟამად გაუქმებულია შემდეგ პუნქტებში: ახალციხის, შორაპნის, ზუგდიდის და სენაკის მაზრებში—რედაქცია.

იმ საკითხების დარგში, რომლებიც შეეხება სასამართლოს შემადგენლობას და მხარეებს, ჩვენ მოვიხსენიებთ მხოლოდ ერთ საკითხს, სახელდობრ, დამცველთა მონაწილეობის შესახებ სისხ. სამ. პროცესში. რსფსრ-ის პირველი პროექტი უკიდურეს თვალსაზრისს დაადგა ამ საკითხში. ასეთივე თვალსაზრისი შეითვისა იუსტიციის ზოგიერთმა მუშაკმა (მართალია, უმცირესობამ), რომლებმაც ისე სასტიკად გაილაშქრეს დამცველთა წინააღმდეგ, რომ თითქმის სრულიად უარ-ჰყოფდნენ შეჯიბრების პრინციპს სისხ. სამ. პროცესში. ეს გამოლაშქრება გამო-წვეული იყო იმ ექსცესებით, რომლებსაც ჰქონდა ადგილი დამცველთა კოლე-გიის ზოგიერთი წევრის მხრივ, რაც შეცდომით საერთო მოვლენად იქნა აღიარებული. ბრძოლა სწარმოებდა არა იმ მიმართულებით, რომლითაც უნდა ყოფილიყო იგი წარმოებული. სისხ. სამ. საპრ. კოდ. ძირითადი პრინციპების გამომუშავებელმა კომისიამ, რომელიც უმუშაობდა ჩვენში იუსტიციის სახალხო კომისარიატთან, გამოიტანა მთელი რიგი დადგენილებები დამცველთა მონაწილეობის შესახებ სისხ. სამ. პროცესში. ეს დადგენილებები საესებით ეთანხმებიან იმ დებუ-ლებებს, რომლებიც შეითვისა ამ ჟამად იუსტიციის სახალხო კომისარიატის კო-ლეგიის მიერ 1928 წ. დეკემბრის 7-ს ანხ. ბრანდებურგსკის მოხსენების გამო მიღებულმა რსფსრ-ის სისხ. სამ. საპრ. კოდ. უკანასკნელმა პროექტმა. პროექ-ტით საერთო წესად არის მიღებული დამცველის დაშვება მხოლოდ იმ შემთხ-ვევაში, როდესაც ამას საჭიროდ სცნობს სასამართლო, ხოლო დამცველის მონა-წილეობა სავალდებულოა შემდეგ შემთხვევებში: ა) როდესაც ბრალდებულს ისე-თი რაიმე ფიზიკური ნაკლი აქვს, რომელიც უსპობს მას შესაძლებლობას თვით დაცვის თავი, ბ) როდესაც დამცველის დაშვების შესახებ შუამდგომლობდა საზო-გადოებრივი ან პროფესიონალური ორგანიზაცია და გ) როდესაც საქმეში ბრალ-მდებლის სახით მონაწილეობას იღებს პროფესორი ან გამომძიებელი.

როგორია მხარეთა კამათის ფარგლები პროცესში—ამის შესახებ ჩვენ ვი-ლაპარაკებთ მაშინ, როდესაც გადავალთ სასამართლო გამოძიებაზე. ამ ჟამად კი ჩვენ მხოლოდ აღვნიშნავთ, რომ ზემომოყვანილი ფორმულა დამცველის მონაწი-ლეობისა სისხ. სამ. პროცესში, ჩვენის აზრით, სრულიად სწორია, ხოლო საჭი-როა დამცველის მონაწილეობა სავალდებულოდ იქნეს მიღებული იმ შემთხვევა-შიც, როდესაც პროცესში მონაწილეობას იღებს საზოგადოებრივი ბრალდებუ-ლი, თანაც უკანასკნელის მონაწილეობის უეჭველ პირობას არ უნდა წარმოად-გენდეს პროკურორის მონაწილეობა საქმეში.

სამაზრო საპატიმრო სახლებთან არსებულ მეთვალყურე კომისიის შესახებ*).

გწ. ჟურნალი «საბჭოთა სამართალი»-ს № 20-ში მოთავსებული იყო ამხ. ი. გულორდავას წერილი სათაურით: «საპატიმრო ადგილების მთავარ სამმართველოს და ქუთაისის გამსახლთან არსებული განმანაწილებელი კომისიის შესახებ». წერილის ავტორი ეხება სამაზრო საპატიმრო სახლებთან არსებულ მეთვალყურე კომისიების მიერ წარდგენილ შვამდგომლობების თავის დროზე არ განხილვას ცენტრ. განმანაწილებელი კომისიების მიერ, გამოსწორების გზაზე დამდგარი პატიმრების ვადამდე განთავისუფლების შესახებ და ამისთვის მოყაქს რამოდენიმე მავალითი სენაკის საპატიმრო სახლის სინამდვილიდან; ბოლოს წერილის ავტორი საჭიროდ სცნობს, სამაზრო საპატიმრო სახლებთან არსებული მეთვალყურე კომისიების უფლებების გაფართოვებას და სხვა.

ამხ. ი. გულორდავას აზრით, სამაზრო საპატიმრო სახლებთან არსებულ მეთვალყურე კომისიების უფლებათა გაფართოვების შესახებ, დროულია და აუცილებელიც.

ამის დასასაბუთებლად მინდა რამოდენიმე ფაქტები მოვიყვანო სამაზრო საპატიმრო სახლებთან არსებული მეთვალყურე კომისიის მუშაობის პრაქტიკიდან.

მეთვალყურე კომისიის უფლებები.

თუ რა უნდა გააკეთონ მათ, ეს მოკლეთ და კონკრეტიულად გათვალისწინებულია შრ. ვას. კოდექსის 34 მუხ. (34 მუხ. დანაწილებულია 8 პუნქტად), მაგრამ თუ ჩვენ დავაკვირდებით ამ მუხლს დავინახავთ, რომ სამაზრო საპატიმრო სახლთან არსებულ მეთვალყურე კომისიას დამოუკიდებლად, თითქმის არც ერთი ცოტათი მნიშვნელოვანი საკითხის გადაჭრა არ შეუძლია.

სამაზრო საპატიმრო სახლებში იგზავნებიან შემდეგი კატეგორიის პატიმრები:

1. ყველა ის, ვინც გამოძიებაშია მიცემული, 2. ის, ვისაც თავისუფლების აღკვეთა გადაეწყვიტა, იმ დრომდე, ვიდრე განაჩენი კანონიერ ძალაში შევა, და 3. ის, ვისაც სასამართლოს განაჩენით და სხვა საამისოდ უფლება მოსილი ორგანოს დადგენილებით გადაეწყვიტა თავისუფლების აღკვეთა 6 თვემდე;— შ. გ. კ. 65 მუხ. პუნ. 1—აქედან ცხადია, რომ სამაზრო საპატიმრო სახლებში არ წარმოადგენენ მარტო წინასწარი პატიმრობის სახლებს, არამედ სამაზრო საპატიმრო სახლებში იმყოფებიან აგრეთვე მცირე ვადიანი პატიმრებიც.

იბადება კითხვა, ვინ არიან ეს მცირე ვადიანი პატიმრები?

მართალია ესენი უმთავრესად არიან ხულიგნები, ჯიბგირები და უბრალო ქურდები, მაგრამ მათ შორის აგრეთვე თქვენ დაინახავთ ღარიბ და საშვალო გლეხობასაც, რომლებსაც შეგნებით თუ შეუგნებლად ჩაუდენიათ სის. ს. კოდ. 85, 86 და სხვ. მუხლებში გათვალისწინებული ესა თუ ის მცირე დანაშაული;

*) საკითხის განხილვის წესით

მაგ. სოფლის ღარიბ გლეხმა დაარღვია სატყეო კანონები, მოუვიდა თავის მეზობელთან ჩხუბი ღობისა, პირუტყვისა ან სხვა საქმის გამო. ესეთი გლეხი, როგორც სისხლის სამარ. დამნაშავე იგზავნება საპატიმრო სახლში სასამართლოების განაჩენით ერთი-დან ექვს თვემდე. ეს გლეხი (პატიმარი) მისჯილი სასჯელს იხდის მთლიანად მიუხედავად მისი სოციალ.-ეკონომიური მდგომარეობისა და მიუხედავად იმისა, რომ მისგან მსგავსი ქმედობა არაა მოსალოდნელი, მაგრამ შ. გ. კ. გათვალისწინებული მინიმალური ვადის გასვლის (სასჯელის მოხდის) შემდეგ მეთვალყურე კომისია მოკლებულია საშვალებას ასეთ პატიმრებს მისცეს ის შეღავათები, რომლებიც გათვალისწინებულია არსებული კანონებით. (ვადამდე გაანთავისუფლოს) თუმცა შ. გ. კ. 34 მუხ. 2-პ. თანახმად მეთვალყ. კომისიას შეუძლია შეამდგომლობა აღძრას ასეთი პატიმრის ვადამდე განთავისუფლების შესახებ ცენტრ. განმანაწ. კომისიის წინაშე, რომელიც რასაკვირველია აკმაყოფილებს მეთვალ. კ.-ის შეამდგომლობას, მაგრამ ეს არც ისე ადვილი საქმეა ჩვენს სინამდვილეში. თუ მცირე ვადიანმა პატიმარმა არ მოიხადა ორი მესამედი ან ყოველ შემთხვევაში ნახევარი მაინც მისჯილი სასჯელისა, შეუძლებელია მისი ვადამდე განთავისუფლების შესახებ შეამდგომლობის აღძვრა.

ვთქვათ ღარიბ გლეხს მეზობეთთან ჩხუბის გამო მიუსაჯეს სამი თვე, მოიხადა ორი თვე, ამის შემდეგ მეთვალყურე კომისია დარწმუნებული იმაში, რომ პატიმარი მომავალში არ ჩაიდენს მსგავს ქმედობას, აღძრავს შეამდგომლობას ცენტრ. განმანაწილ. კომისიის წინაშე პატიმრის ვადამდე განთავისუფლების შესახებ, გამოდის აქიდან რაიმე თუ არა?

კომისია თავის სხდომის შემდეგ ყველა მასალებს გზავნის ცენტრალურ გამწესრიგებელ კომისიაში, ცენტრ. განმანაწ. კომისიის სხდომა ხდება თვეში ორჯერ შ. გ. კ. 30 მუხ. (მხედველობაში მაქვს დ.ს. ცენტრ. გამსახლთან არსებული განმანაწილებელი კომისიის) მაგრამ თუ რაიმე პატივსაღებ ძიებების გამო კომისიის სხდომა ვერ შესდგა და სამაზრო საპატიმრო სახლის მეთვალყურე კომისიის შეამდგომლობის განხილვა გადაიდო შემდეგი სხდომისათვის, ამ ერთი სხდომის გადადებით პატიმარს ვერ ელირსება ის შეღავათი, რომელიც მეთვალყურე კომისიამ განიზრახა მიეცა მისთვის.

მე არ მინდა ამით ბრალი დავდო ქუთაის. განციფილებას, მაგრამ როგორც აღვნიშნე, კომისიის სურვილებისა და მისდა დამოუკიდებელი მიზეზების გარეშე კომისიის სხდომები თავის დროზე ვერ სდგება. ამ რეკათ მეთვალყურე კომისიის მუშაობას არავითარი ნაყოფი არ მოაქვს ვინაიდან, სანამ ცენტრ. განმანაწილ. კომისია გააჩქევდეს საკითხს და გამოგზავნიდეს პატიმრის განთავისუფლების შესახებ დადგენილებას, პატიმარი უკვე განთავისუფლებულია სასჯელის ვადის მოხდის გამო.

ამნაირად სამაზრო საპატიმრო სიხლებთან არსებული მეთვალყურე კომისიის უფლებები საკიროა გაფართოვდეს ე. ი. საპ.სახლებ. არსებული მეთვალყურე კომისიებს უნდა მიეცეს უფლება შ. გ. კ. 34 მუხლში გათვალისწინებული საკითხების ადგილობრივად გადაჭრისა, მაგრამ ამ შემთხვევაში უნდა შესწორებული იქნას შ. გ. კ. 33 მუხ. საპატ. ადგილების მეთვალყურე კომისიის შემადგენლობის შესახებ.

მეთვალყურე კომისიის შემადგენლობაში უნდა იქნან შეყვანილი: 1) ადგილობრივი სამაზრო სასამართლოს თავმჯდომარე (იგივე კომისიის თ-რე), 2) მაზრალმასკომის პრეზიდენტის წევრი, 3) ადგილობრივი მ.გ. ინსპექციის რწმუნებული, 4) მაზრის პოლიტსამმართველოს რწმუნებული, 5) ადგილობრივი საპატიმრო სახლის უფროსი, 6) საპატიმ. ექიმი ან მისი თანაშემწე და 7) საპატიმროს უფროსის თანაშემწე.

როდესაც ასეთი შემადგენლობით იქნება სამაზრო საპატიმრო სახლების მეთვალყურე კომისიები, (სხდომაზე მონაწილ. მიიღებს მაზრის პროკურორი.) მაშინ არავითარი უპირატესობა არ შეიძლება მივაკუთნოთ ქუთაისის გამსახლთან არსებული განმანაწილ. კომისიას და მათ ნება უნდა მიეცეს განიხილონ და გადაჭრან ადგილობრივად ყველა ის საკითხები, რომლებიც დღემდე საჭიროებდა შემადგომლობას ცენტრ. განმანაწილებელი კომისიის (ქუთ. განყოფ.) წინაშე, ამით, ერთი, რომ განტვირთავთ ქუთაისის განყოფილებას და მეორე ის, რომ ყველა საჭირობოროტო საკითხები დროზე იქნება მოგვარებული ადგილებზე და ის შეღავათები, რომლებიც ხელისუფლების მიერ გამოცემული კანონებით უნდა მიეცეს პატიმრებს, სათანადოთ იქნება მოგვარებული.

ყოველივე ამის შემდეგ უნდა ავლნიშნო, რომ საჭიროა მეთვალყურე კომისია, (მხედველობაში მაქვს ახალი შემადგენლობით) უშუალოდ ემორჩილებოდეს საპატიმრო ადგილ. მთავარ სამმართველოსთან არსებულ ცენტრალურ განმანაწილებელ კომისიას და თავის მოქმედების შესახებ ანგარიშგაღებულ იყოს მისივე წინაშე*)

ს. ანდლულაძე (ქ. ფოთი)

რესპუბლიკის მილიციის სკოლის გარემო

საქ.ს.ს. რ. შინსახკომის ადმინისტრაციულ სამმართველოს გახსნილი აქვს მილიციის სკოლა, როგორც უფროს ისე უმცროს შემადგენლობის მოსამზადებლათ. მიუხედავათ იმისა, რომ აღნიშნულ სკოლაში მეცადინეობა რამოდენიმე თვეებით განისაზღვრება, ის მაინც ახერხებს თითოეულ მაზრას (საშუალოდ) მისცეს საკმაოთ მომზადებული ორი მუშაკი. ეს რიცხვი მომზადებულ თანამშრომელთა, არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება დამაკმაყოფილებლათ ჩაითვალოს. ჩვენი მუშაობის პირობების მიხედვით გაცილებით მეტი რაოდენობის და უფრო მაღალი კვალიფიკაციის მუშაკები გვჭირდება, ვიდრე ამას იძლევა რესპუბლიკის მილიციის სკოლა, ეს იმ დროს, როცა ამ სკოლის შენახვა შინსახკომს ძლიერ ძვირად უჯდება.

ჩვენ ვფიქრობთ ამ ხარჯების თავიდან ასაცილებლათ და ამავე დროს მეტი რაოდენობისა და მაღალი კვალიფიკაციის მილიციის მუშაკების მოსამზადებლათ უნდა შემოვიღოთ ადგილებზე სწავლებას ორგვარი მეთოდი, შემდეგნაირად:

*) მაზრის საპატიმრო სახლების მეთვალყურე კომისიის წევრებს, სათანადო ორგანიზაციებს და დაინტერესებულ პირებს ვსთხოვთ მოგვაწოდონ თავიანთი წინადადებანი აღნიშნულ საკითხზე—რედაქცია.

პირველი—კატეგორიის მიეკუთვნოთ მახრის უფროსები, სისხ. სამ. სამძ. ქ-განყ. უფროსები, რწმუნებულები და შეიძლება რაიონის უფროსებიც, რომლთათვის შემოღებულ უნდა იქნეს ადგილებზე სავალდებულო ხწავლა განსაზღვრულ ვადაში; სახელმძღვანელო ლიტერატურა უნდა ეგზავნებოდეს ცენტრიდან მითითებებით დასამუშავებლად. ადმინისტრაციულში სამმართველომ ზემო-ჩამოთვლილ თანამდებობის პირთ უნდა განუსაზღვროს დრო მასზე დავალებულ ლიტერატურის შესწავლისა, რამოდენიმე თვეებით განსაზღვრულ ვადის გავლის შემდეგ როგორც მახრის უფროსები, აგრეთვე სხვებიც გამოძახებულ უნდა იქნან ცენტრში და მათ უნდა მოეთხოვოს საგნების ჩაბარება თანახმად მიცემულ სახელმძღვანელოებისა; ასეთი გამოცდების ჩაბარება უფშემადგენლობისაგან შესაძლებელი უნდა იქნეს დრო-გამოშვებით და ერთ-დროულათაც, ვინც როგორც შესძლებს და მე ვფიქრობ ამგვარ მიდგომით ჩვენ შეგძლებთ დაჩქარებით ავამაღლოთ ჩვენი კადრის კვალიფიკაცია ადმინისტრაციულ დარგში და ამავე, დროს საჭირო იქნება მცირე ფინანსიური რესურსები, ვიდრე ეს იხარჯება იმ სკოლებზე რომელიც დღეს აქვს მთავარ სამმართველოს; რაც შეეხება უმცროს თანამშრომლების გადამზადებას, ეს უნდა მოხდეს ადგილობრივად, და ამ საქმეში ჩაბმულ უნდა იქიეს აღმასკომი, პარტ-ორგანიზაციები და პროფ-კავშირები. ყოველ-წლიურად მარქათში უნდა გაიხსნას რამოდენიმე თვიანი სკოლა. სწავლება უნდა სწარმოებდეს ცენტრიდან მოცემულ სახელმძღვანელოებით და დირექტივებით. სამოსწავლო [დროს განმავლობაში ლექტორები მგლნებულ უნდა იქნან კავშირიდან კავშირის ხაზის შესასწავლად, პარტ-ორგანიზაციიდან პარტიული ხაზის შესასწავლად, ხოლო რაც შეეხება სხვა დებულებას, როგორცაა: სისხ. სამ. კოდექსი, საპროცესო კოდექსი, შინა-სამსახურის წესდება, ადმინისტრაციულ უფლებრივი საკითხი და სხვა, ახესათვის გამოყენებული უნდა იქნეს მილიციის უფშემადგენლობიდან—მომზადებული ამხ. და ადგილობრივი სახ. გამომძიებელნი. საჭიროა მოვანდინოთ საკუთარი ძალების მობილიზაცია დაბალ თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლების საქმეში.

განვითარებულ მილიციონერს შეუძლია მოქალაქეებს ისე მოექცეს, რომ ყოველგვარი სმკითხები ჩაატაროს უმტკივნელოდ და ხელისუფლების პრესტიჟი არ შელახოს; მაგრამ რა ქნას იმ მილიციელმა, რომელიც ვერ ერკვევა, მის წინაშე წამოყენებულ ყოველდღიურ საკითხებში? შეიძლება ის ცდილობდეს საქმის სისწორით წარმართვას, მაგრამ სამაისო ცოდნა მას არ შესწევს და მოსახლეობის თვალში კი არ ეცემა მარტოდ ერთი მილიციელის პრესტიჟი, არამედ მთელი ხელისუფლების ავტორიტეტზე აქვს გავლენა მილიციის არა სწორ მიდგომას; ამიტომ გადაუდებელ ამოცანათ უნდა დადგეს შინსახკომის წინაშე მილიციის ორგანოების გაჯანსაღება და გათვითცნობიერება.

ამჟამად ზოგიერთ შაზრებში აწარმოებენ მარქათაში უმცროს თანამშრომლების გადამზადებას, მაგრამ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ასეთი დროგამოშვებით მეცადინეობა, რომელიც ჯერ-ჯერობით სწარმოებს არაფერს არ აძლევს თანამშრომლებს.

საჭიროა მეტი გეგმიანობა მეცადინეობაში და მილიციის თანამშრომელთა შორის კულტურულ-საგანმანათლებლო მუშაობის გაღრმავება, რათა თავის მოწოდების სიმძლავრე იდგეს მილიციის ორგანოები.

**ლაგოდხის სახ. სასამ. არსებულ დამცვ. კოლევ.
საკონსულტაციო ბიუროდან.**

სასამართლოში შექმნილი ხშირად შრომის საქმეები მეველეების, მენახირეების და სასოფლო მეურნეობაში დაქირავებულ მოჯამაგირეების. ხშირად ხდება რომ ხელშეკრულება დადებული არა აქვთ დამქირავებლებს პროფკავშირებში, რითაც გამოწვეულია საქმის გაჭიანურება და დროზედ ვერ სრულდება საქმის განხილვა, ვინაიდან საქმეები არის ბუნდოვანი; აგრეთვე უნდა აღინიშნოს, რომ ალაზან გამოღმა რაიონის მოჯამაგირეებს ხშირათ უხდება სასამართლოში გამოცხადება დაშორებული მანძილიდან, ვინაიდან ლაგოდხის რაიონში არსებობს ერთი სახ. სასამართლო და გარდა სესიებზედ მივლინების დროს დანარჩენ შემთხვევებში შრომის საქმეები ირჩევა თვით ლაგოდხში. შრომის საქმეები რომ დროზედ იქმნეს დამთავრებული ამისათვის ჩვენი აზრით საჭიროა ადგილობრივმა თემადმასკომებმა რომლებიც სასამართლოს სამ. საქმედო რაიონში შედიან მიაქციონ სათანადო ყურადღება რომ არც ერთი მოჯამაგირეები არ გამორჩეს აღრიცხვიდან და ხელშეკრულება იღებოდეს პროფკავშირებში, რითაც სასამართლოს მიეცემა საშვალება შრომის საქმეები დროულათ დაამთავროს.

679

იურიდიული დახმარება

კითხვა. სამოქალაქო სამართლის საპროცესო კოდექსის 271 მუხლის ორივე დანართში აღნიშნულია რომ გადახდევინება არ შეიძლება მიქცეულ იქნეს სხვათა შორის მოვალის კუთვნილ სკამზე (ტაბურეტკაზე) კანონში განსაზღვრული რაოდენობით (თითო სკამი მოვალის ოჯახის თვითეულ სულზე).

არის შემთხვევა, როცა მოვალეს სრულიად არა აქვს ტაბურეტი, ხოლო მას აქვს ვენის სკამი.

მიიქცევა თუ არა მაზე გადახდევინება?

ერმ. გვილავა.

პასუხი. სამ. საპრ. კოდექსის 271 მუხლის დანართში ბრჩიხილებშია მოყვანილი „ტაბურეტი“ როგორც იმის განმარტება, რომ სკამით მიიჩნევა აგრეთვე ტაბურეტიც, ასე რომ გადახდევინებისაგან განსათავისუფლებელ საგნათ უნდა ჩავთვალოთ იმ დანიშნულების საგანი, რასაც სკამი ემსახურება. ასეთ საგანთა რიცხვს უნდა მივაკუთნოთ ვენის სკამიც.

კითხვა. ამ ოთხი წლის წინათ მე დავექორწინდი ლიდა გულასპისშვილზე მან ჩემთან იცხოვრა მხოლოდ ორი კვირა, და თავის ნებით წავიდა მოწმე ბის თანადასწრებით. გავიდა ოთხი წელი და მიჩივლა ალიმენტი, თანაც დასძინა ვითომ მე ვენერიული ავთამყოფობა გადამედოს მისთვის. საქმე გაიჩა ტვ. მე-4-ე უბნის სასამართლოში წარსულ წლის 15 აგვისტოში სასამართლომ გადაგვგზავნა ექსპერტებთან გასასინჯათ. ექსპერტებმა მე გამსინჯეს როგორც გარეგნულათ ისე სისხლის მორფით და ჩემში ვერაფერი ვერ აღმოაჩინეს. ქალი კი ოთხჯერ გაგზავნეს და ოთხჯერვე არავითარი შედეგი არ აღმოაჩინდა ავთამყოფობის, მაგრამ მე მაინც მახდევინებენ 15 მანეთს 1928 წ. აგვისტოდან — ოქტომბრამდე.

უკანასკნელ სასამართლოს სხდომაზე სამ ნოემბერს 1928 წ. დაადგინეს რომ მე ვიხადო ნოემბრის პირველიდან ამ წლის პირველ ნოემბრამდე ესე იგი 1929 წლამდე 10 მანეთი.

მე ფიზიკურათ სუსტი მუშა ვარ. ოცდა რვა წელიწადია სტამბაში ვმუშაობ გადამრჩევის ადგილზე და ვლებულობ 45 მან. გთხოვთ ნირჩითო როგორ მოვიქცე.

ალექსანდრე გაბრიელავი.

პასუხი. თუ თქვენი ყოფილი მეუღლე გაჭირვებული და შრომის უნარ მოკლებული არ არის და თუ სასამართლოში არ გამოჩვენდა, რომ მას თქვენგან გადაედვა ვენერიული ავადმყოფობა და რომ ამისგან მომავალი ესაჭიროება აქიზობა, სასამართლოს არ ჰქონდა საფუძველი დაეკისრებია თქვენთვის გადასახადი თქვენი ყოფილი მეუღლის სასარგებლოდ. თქვენ შეგიძლიანთ მიმართოთ განცხადებით რესპუბლიკის პროკურორს, რომელიც ზედამხედველობის წესით გაეცნობა თქვენს საქმეს და შეიტანს პროტესტს, თუ აღმოჩნდება, რომ ნამდვილად ასე უსაფუძვლო გადაწყვეტილება გამოიტანა სასამართლომ.

კანონმდებლობის მიმოხილვა

ს. ს. რ. კავშირის კანონმდებლობა. გადასახადები და გამოსაღებები.

1929 წ. თებერვლის 1—დან თებერვლის 28—მდე.

ც. ა. კ-ისა და ს. კ. ს-ის 1929 წ. თებ. 28 დადგენილებით დამტკიცებული „დებულება ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის შესახებ“ სამოქმედოდ შემოღებული უნდა იქნეს 1929—30 საგანკვეთ წლიდან. მოკავშირე რესპუბლიკების ს. კ. ს-ებმა ორი თვის ვადაში უნდა შეათანხმონ თავიანთი კანონმდებლობანი აღნიშნულ დებულებას („იზ.“ № 43, 1929 წ. თებ. 21).

საბინაო კანონმდებლობა.

ც. ა. კ-ისა და ს. კ. ს-ის 1929 წ. ივნ. 23 დადგენილებით „სამხედრო მსახურთა მიერ ქალაქებში ბინის ქირის გადახდის წესის შესახებ“. აღწ. პირნი იმ სახლებში, სადაც ბინის ქირას იღებენ ადვილ. საბჭოს მიერ დაწესებულ განაკვეთის მიხედვით ბინის ქირის გადახდის მხრივ უთანასწორობებიან მუშა-მოსამსახურეთ, ქირის რაოდენობის გამოანგარიშებით ჯამაგირის ძირითადი განაკვეთის მიხედვით. მოკავშირე რესპ. მთავრობებმა სათანადო ცვლილებანი თავიანთ კანონმდებლობებში უნდა შეიტანონ ერთი თვის ვადაში. („იზ.“ № 47, 1929 წ. თებ. 26).

ზრომა.

თანახმად ც. ა. კ-ისა და ს. კ. ს-ის 1929 წ. თებ. 20 დადგ. „კულაკურ მეურნეობაში შრომის კანონთა კოდექსის შეფარდების წესის შესახებ“ დაქირაებულ მუშათა (მუშა-ქალების) შრომის პირობები კულაკური ტიპის გლეხურ მეურნეობაში, დამოუკიდებლად დაქირაების ვადისა და ანგარიშის გასწორების სახისა, მოწესრიგდება შრომის კოდექსით იმ გამონაკლისებითა და დამატებებით, რაც გათვალისწინებულია აღწ. დადგენილებაში გლეხურ მეურნეობათა კულაკურად ჩათვლა მოხდება მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის წესით საკავშირო ს. კ. ს-ის საერთო დირექტივების საფუძველზე, მასთანვე განსაზღვრულ უნდა იქნეს შემოსავლიანობის ის რაოდენობა, რომლის მიხედვით მეურნეობა შეიძლება ჩითვალოს მეწარმული ტიპის მეურნეობათ, რომელზედაც საკვებით ვრცელდება შრომის კოდექსის მოქმედება. დადგ-ში დაწვრილებით გათვალისწინებულია პირობები ხელშეკრულებათა დადებისა მუშაობის ხანგრძლიობის გადიდებისა განსაზღვრულ პირობებში, კონფლიქტების განხილვისა, ზედამხედველობის, პასუხისმგებლობის წესი და სხვ. („იზ.“ № 44 1920 წ. თებ. 22)

გამოქვ. ც. ა. კ-ისა და ს. კ. ს-ის 1929 წ. იანვ. 28 დადგ. „პირველი საფენური სასოფლო და საქალაქო სკოლების მასწავლებელი და მომუშავე განათლების სხვა მუშაკთა პენსიით უზრუნველყოფის თაობაზე ს. ს. რ. კავშირის ც. ა. კ. და ს. კ. ს. მიერ 1925 წ. იანვრის 15 თარიღით გამოცემული დადგენილების მე-12 მუხ. რედაქციის შეცვლის შესახებ“, („იზ.“ № 47 1928 წ. თებ. 26.)

სოციალური დაზღვევა.

ც. ა. კისა და ს. კ. ს-ოს 1929 წ. იანვ. 30 დადგენილებით „სოციალური დაზღვევის სათემის შესატანი ფულის თაობაზე ც. ა. კისა და ს. კ. ს-ოს მიერ 1925 წ. თებ. 26 თარიღით გამოცემული დადგენილების შეცვლისა და შევსების შესახებ“. შეცვლილია მე-2 მუხ. და დამატებულია ახალი 2-მუხ. („იზგ“. № 48, 1929 წ. თებ. 27).

პროფკავშირები.

გამოქვ. ც. ა. კისა და ს. კ. ს-ოს 1920 წ. იანვ. 23 დადგენილება „პროფესიონალური კავშირების ქონებრივი პასუხისმგებლობის შესახებ“. („იზგ“, № 48, 1929 წ. თებ. 27.).

მზენაზღოვა.

ს. კ. ს-ოს 1929 წ. იანვ. 17 დადგენილებით „სასკოლო შენობების ასაგებად აღსადგენად და შესაკეთებლად საჭირო სააღმშენებლო მასალისა და გაწყობილობის შედავათიან ფასებში გადატანის შესახებ რკინის გზებში“. აღნიშნ. მასალა და გაწყ. გადაიტანება 25 პროცენტის დაკლებით. („იზგ“. № 49 1920 წ. თებ. 28).

ამ.-კავკ. ს. ფ. ს. რ. კანონმდებლობა.

ზომის.

ს. კ. ს-ოს 1929 წ. თებ. 14 დადგენილებით № 103 შემოღებულია სისტემა „საკრედიტო დაწესებულებათა, სოციალური და სახელმწიფო დაზღვევის ორგანოების სპეციალური სახსრების ხარჯთაღრიცხვაზე მყოფ დაწესებულებათა, შემნაწველი საღაროების, სახელმწიფო ტრესტების გამგეობათა ცენტრალური სამმართველო აპარატების მოსამსახურეთა სამუშაო ხელფასის სახელმწიფო დანორმებისა“. („ზარ. ვოსტ“. № 42, 1920 წ. თებ. 21).

საადგილ-მამულო საკითხი.

ც. ა. კის 1929 წ. თებ. 18 დადგენილებით „ამ. კავკ. ს. ფ. ს. რ. შემავალი რესპუბლიკების ზოგიერთი მოსახლეობის მზრებს შორის საადგილ-მამულო და სატყეო დავის საკითხზე ამ-კავკ. ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდუმის მიერ 1929 წ. თებერვლის 18 გამოტანილი დადგენილების ცხივრებაში გასატარებლათ მისაღებ ღონისძიებათა შესახებ“. სადგილ-მამულო და სატყეო დავის გადაწყვეტა ზოგიერთ მოსახლეობას შორის იმ სახით, როგორც ეს ჩამოყალიბებულია ა/კ ც. ა. კის პრეზიდუმის შემოღ. დადგენილებაში, გამოცხადებულია საბოლოოდ, არავითარი განცხადება მისი გადასინჯვის ანდა დადგენილებით გადაწყვეტილი დავის ხელ-ახლა განხილვის შესახებ არ მიიღება განსახილველად და მთელი მუშაობა აღნიშნული დადგენილების გატარებისათვის დამთავრებულ უნდა იქნეს არა უგვიანეს 1929 წ. შემოდგომისა. მოსახლეობამ და აღმასკომებმა, სისხ. სამ. წესით პასუხისმგებლობის რიგით, ყოველ მხრივ უნდა შეუწყონ ხელი აღნიშნ. დადგენილების ცხივრებაში გატარებას, სოც. დაცვის სათანადო ღონისძიება კი გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ცალკე დადგენილებებში. („ზარ. ვოსტ“. № 44, 1929 წ. თებ. 23).

საქართველოს ს. ს. რ. კანონმდებლობა. გადასახადები და გამოსაღებები.

ს. ა. კის 1929 წ. იანვრის 29 დადგენილებით „საქართველოს ს. ს. რ.-ში ავტომობილიზმისა და გზათა გაუმჯობესების ხელისშემწყობ საზოგადოების („ავტოგზა“) ადგილობრივი გადასახადისა და გამოსაღებისაგან, აგრეთვე სასამართლო ბაჟისა და სანოტარო გამოსაღებისაგან განთავისუფლების შეიახებ“. სახ. „ავტოგზა“, ყველა ადგილ. განყოფილებებითა და საწარმოებით, უკეთეს იგი ამ საწარმოებს გამოიყენებს უწყალოდ, იჯარით გაუცემლად განთავისუფლებულია სათაურში აღნიშნულ ყველა გადასახადისა და გამოსაღებისაგან. („კომუნ“ № 301, 1929 წ. თებ. 17.).

ც. ა. კის 1929 წ. იანვრის 9 დადგენილებით „ქალაქისა და სოფლის კავშირის კვირეულის ჩატარების შესახებ“. აღნიშნ. კავშირის საზ-ას ნება დართო. ტფილისში კვირეული მოაწყოს 17—23 მარტს, ყულაბებით ფულის მოგროვებით 17—20 მარტამდე. საწარმოების ადმინისტრაციას უფლება არა აქვთ აუკრძალონ მუშა-მოსამსახურეთ იმუშაონ, მათი სურვილისამებრ, კვირა დღეს, იმ პირობით-კი, რომ ამ დღეს სამუშაო ხელფასი გადაეცეს საზ-ას მისი სახსრის გასაძლიერებლად. დაწესებულია, გარდა ამისა, სხვა-და-სხვა სახის დროებითი დაბეგვრა. („კომუნ“ № 38, 1929 წ. თებ. 16.).

ბრძოლა სტიქიურ უბედურებასთან.

ს. კ. ს-ოს 1929 წ. თებ. 19 დადგენილებით „1929 წ. გაზაფხულზე მოსალოდნელ წყალდიდობასთან და მის შედეგებთან ბრძოლის დონისძიებათა შესახებ“ შედგენილია საგანგებო სპეციალური კომისია და მის შედეგებთან საბრძოლველად და ბეგვრა განსაზღვრული ჯგუფების განთავისუფლებით ამ ბეგარისაგან („კომუნ“ № 43, 1929 წ. თებ. 22.).

წინანახი.

ც. ა. კის და ს. კ. ს-ოს 1929 წ. თებ. 20 დადგენილებით „დაზოგვის თვიური“-ს ჩატარების შესახებ. „ჩატარების ვადათ განსაზღვრულია, ვადა მარტის 1-დან აპრილის 1-მდე“. გათვალისწინებულია სხვა-და-სხვა ღონისძიებანი თვიურის წარმატებით ჩასატარებლად. იმასთან დაკავშირებით, რომ თვიურის მიზანი მეტად სერიოზულია და მასთანავე შემწახველობის საქმის შემდგომი განვითარებისათვის საჭიროა, „თვიური“-ს შედეგების განმტკიცება. ცერსონალური პასუხისმგებლობა კამპანიის წარმატებით ჩატარებისათვის დაეკისრა სესხთარეალიზაციის კომისიების თამჯდომარეებს („კომუნ“ № 44, 1929 წ. თებ. 23.).

გ. ქ.

ოფიციალური ნაწილი.

შინაპარსი: უზენაეს სასამართლოს ცირკულარი № 1. იუსტის-კომის ცირკულარები № № 7 და 9. იუსტიციის და ფინანსთა კომისი-რიატების დადგენილება. განმარტება. ინსტრუქცია.

ცირკულარი № 1

ყველა სახალხო სასამართლოებს.

სასამართლო პრაქტიკაში აღიძრა საკითხი იმის შესახებ შეუძლია თუ არა დამჭირავე. ბელს წაუყენოს შრომის სასამართლოში დაჭირავებულს შეგებებიანი სარჩელი. სამ. სამ. საბ კოდექსი ამის შესახებ არ ლაპარაკობს არავითარ შეზღუდვაზე და ამიტომ ასეთ შემთხვევაში სასამართლომ უნდა იხელმძღვანელოს საერთო წესით თანახმად 81¹ მუხ.: ასეთ დასკვნას ეთანხმება შრ. კოდ. 169 მუხ. მე-2 ნაწ., სადაც აღნიშნულია საერთო ქვემდებარეობა შრომის სასამართლოსადმი ყველა ინდივიდუალური და ჯგუფური დავისა, რომელიც აღძრულია დამჭირავებელსა და მუშა-მოსამსახურეთა შორის და სადაც არ არის გატარებული ამ მხრივ არავითარი განახევება დამჭირავებელსა და დამჭირავებულს შორის; ამ რიგით უნდა აღინიშნოს, რომ საქმეების ქვემდებარეობა შრომის სასამართლოსადმი განისაზღვრება არა მაძიებლის პიროვნებით, არამედ ძიების ბუნებით და ამის გამო შრომის სასამართლო ვალდებულია მიიღოს ისეთი შეგებებითი სარჩელი, რომელიც დამყარებულია შრომის ან კოლექტიურ ხელშეკრულებაზე და გამომდინარეობს შრომითი ურთიერთობიდან.

უზენაეს სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე: ხ ა რ ა ბ ა ძ ე .

ცირკულარი № 7.

ყველა სახალხო სასამართლოებს

ახლი: უზენაეს სასამართლოს და აფხაზეთის, აჭარისტანის და სამხრეთ-ოსეთის იუსტისკომისებ.

თანახმად ს. ს. რ. კავშირის მუშათა და გლეხთა მთავრობის 1925 წ. 23 ოქტომბრის დადგენილებისა ყველა საქმეები შემდგარი აპ. გადასახადთა (სააქციო) წესდების დარღვევაზე გადაგზავნილი უნდა ყოფილიყო აპ, გადასახადთა განყოფილებაში ადმინისტრაციული წესით განსაზღვრულად; იმ მცირე გამონაკლისით, თუ წესდების დარღვევას მეროვდ აქვს ადგილი ან და აქციონის რაოდენობა აღემატება 500 მ.

ამ ცვლილებების გამო, სახ. სასამართლოებს მიეცათ წინადადება სააქციო საქმეების ა/ბ. გადასახადთა განყოფილებაში გადაგზავნის შესახებ, მაგრამ როგორც სჩანს ს. ს. ს. რ. ფინანსთა სახალხო კომისარიატის ა/ბ. გად. სამმართველოს მომართვიდან 1929 წ. 24/25 იანვრის თარიღით № 40484, სახალხო სასამართლოებს აღნიშნული ხასიათის საქმეები მთელი

100%-ით დღემდისაც არ გადაუგზავნიათ ა/პ. გად. განყოფილებაში ადმინისტრაციული წესით განსახილველად.

აღნიშნულის გამო წინადადება გეძლევათ, რათა ზემო მოყვანილი ხასიათის განუზილველი საქმეები დაუყოვნებლივ დააბრუნოთ ა/პ. გადასახადთა განყოფილებაში განსახილველად, ხოლო ის საქმეები-კი, რომლებზედაც უკვე გამოტანილია განაჩენები, თვით სახ. სასამართლოებმა მოიყვანეთ სისრულეში და აცნობეთ ამის შესახებ ა/პ. გადასახადთა განყოფილებას.

შესრულება ამა ცირკულიარული განკარგულებისა და აგრეთვე აღნიშნული საქმეების ა/პ. გად. განყოფილებაში დღემდის გადაუგზავნელობის მიზეზები გვევლებათ აცნობოთ ი. ს. კ. საინსტრუქტორო-სარევიზიო განყოფილებას.

იუსტიციის სახალხო კომისარის მაგიერ უზენაეს სასამართლოს თავმჯდომარის მოვალეობას დრ. აღმასრულებელი ხ ა რ ა ბ ა ძ ე.
ინსტრუქტორ-რევიზორი ვ. ს უ ფ ს ი ს კ ი რ ე ლ ი.

1929 წ. 28 თებერვალი.

ციკულიარი № 9.

უველა სახალხო სასამართლოებს

ასლი: მაზრის პროკურორებს, უზენაეს სასამართლოს და აფხაზეთის, აჭარისტანის და სამხრეთ-ოსეთის იუსტსახკომებს.

დაკავშირებით იუსტსახკომის ა/წ. 20 თებერვლის № 25 ბრძანებასთან სახალხო მოსამართლეებს იმ მაზრებში, სადაც აღნიშნულ ბრძანებით გაუქმებული არის მაზრის სასამართლოს ინსტიტუტი, ეძლევათ წინადადება იხელმძღვანელონ შემდეგით:

1. მაზრის ცენტრში მყოფ სახალხო მოსამართლე მაზრის მოსამართლესაგან მიღებულ საქმეების განაწილებს შემდეგ ნაირათ:

ა) დამთავრებულ საქმეებს შეინაწავს თავის არქივში საერთო წესით;

ბ) დაუმთავრებელ საქმეებს გადაგზავნის სახალხო სასამართლოს უბნებში ქვემდებარეობისამებრ, ე. ი. იმისდა მიხედვით, თუ რომელ სასამართლო უბანში არის ჩადენილი დანაშაული ან ცხოვრობს მოპასუხე.

2. საქმეების გადაბარების-მიღების სიები შესდგება სამ ცალად. ერთი რჩება უბნის სახალხო მოსამართლესთან (რომელიც მიიღებს საქმეებს მეორე-მაზრის ცენტრში მყოფ მოსამართლესთან (რომელიც გადაბარებს საქმეებს). მესამე ცალი გაეგზავნება იუსტსახკომს.

3. უბნის ყველა სახალხო მოსამართლე, რომელიც მიიღებს ყოფილ მაზრის სასამართლოს ქვემდებარე საქმეებს, გაარჩევს ამ საქმეებს როგორც უზენაეს სასამართლოს რწმუნებული იმ უბანში, რომელზედაც მისი კომპეტენცია ვრცელდება.

4. უბნის სახალხო მოსამართლე, აღნიშნულ საქმეების მიღებისთანავე, დანიშნავს ამ საქმეებს განსახილველად, იმ ვარაუდით, რომ პროკურორის მიერეს საშუალება მიიღოს მონაწილეობა ისეთ საქმეებზე, რომელზედაც პროკურორის დასწრება საჭირო იქნება ან თვით პროკურორის მოთხოვნით, ან და სასამართლოს შეზღუდვებით, რისთვისაც საჭიროა საქმეების დანიშვნის დღეები წინასწარ იქნეს შეთანხმებული პროკურორთან.

5. უბნის მოსამართლემ, ყოფილ მაზრის სასამართლოს ქვემდებარე საქმეები, უნდა დანიშნოს ისეთი ვარაუდით, რომ ასეთი საქმეების გარჩევამ არ შეაფერხოს მისი ჩვეულებრივი ქვემდებარეობის საქმეები, რისთვისაც საჭიროა ზემოაღნიშნულ საქმეების განხილვას მიანდომოს თავისუფალი დღეები.

6. ყოფილ მაზრის ქვემდებარე საქმეების განხილვის დროს, როგორც სასამართლოს ძიების, ისე-საკაცაციო წესით საქმეების განსახივრების დროს, სახალხო მოსამართლემ უნდა იხელმძღვანელოს საპროცესო კოდექსის იმ წესებით, რომელიც სავალდებულო იყო ყოფილ ოლქის სასამართლოსათვის და მაზრის სასამართლოსათვის, სახელდობრ სისხლის სამართლის საქმეებ-

ზე—სისხლის სამ. საპრ. კოდ. 393—400 მ. მ. და სამოქალაქო საქმეებზე—სამოქ. სამ. საპრ. კოდ. 238 მუხ.

7. მაზრის სასამართლოს ქვემდებარე—როგორც სისხლის სამართლის, ისე სამოქალაქო სამართლის საქმეები, საწარმოებლათ, სასახლო მოსამართლემ თავის ჩვეულებრივ სამაგიდო რეგისტრში უნდა გამოჰყოს ცალკე თავისუფალი ფურცლები, სადაც ჩაიწერება საქმის მოძრაობის და დამთავრების აღსანიშნავი ყველა საჭირო ცნობები.

8. საადგილ-მამულო საქმეების განხილვა უნდა ხდებოდეს შემდეგი წესით: რაიონის საადგილ-მამულო კოლეგიის საქმეებს განიხილავს უბნის სახ. მოსამართლე, მაზრის კოლეგიის ქვემდებარე საქმეებს განიხილავს იმ უბნის სახალხო მოსამართლე, რომელიც იმყოფება მაზრის ცენტრში. როდესაც მაზრის საადგილ-მამულო კოლეგია განიხილავს, როგორც საკასაციო ინსტანცია, საჩივარს რაიონის საადგილ-მამულო კოლეგიის ისეთ გადაწყვეტილებაზე, რომლის გამოტანის დროს ამ კოლეგიაში თავმჯდომარეობდა მაზრის ცენტრში მყოფი სახალხო მოსამართლე—მაზრის საადგილ-მამულო სასამართლოში თავმჯდომარეობა დაეკისრება იმავე მაზრის უახლოეს სახალხო მოსამართლეს, მაზრის ცენტრში მყოფ სახალხო მოსამართლის მოწვევით და საქმის დანიშნულ დღეებში წინასწარ უნდა იქნეს მისთან შეთანხმებით, რათა ის ამდღეს იქნეს თავისუფალი თავის სხდომებიდან.

იუსტიციის სახალხო კომისრის მოადგილე ი. ტ ა ლ ა ხ ა ძ ე.

საინსტრუქტორო-სარევიზიო განკ. გამგ. მაგიერ ს. ხ ა რ ა ბ ა ძ ე.

1929 წ. 6 მარტი.

დადგენილება

იუსტიციის და ფინანსთა სახალხო კომისარიატებისა სანოტარო გამოსაღები-საგან განთავისუფლებული დოკუმენტების, დაწესებულებების და პირების ნუსხის შევსების შესახებ.

საქართველოს სსრ იუსტიციის და ფინანსთა სახალხო კომისარიატები საქართველოს სსრ სახელმწიფო ნოტარიატის დებულების 104 მუხლის საფუძველზე (კან. კრებ. 1928 წ. № 16, მუხ. 157) ა დ გ ე ნ ე ნ :

1. სანოტარო გამოსაღებისაგან განთავისუფლებული დოკუმენტების, დაწესებულებების და პირების ნუსხის 1928 წლის აპრილის 10-ის („საბჭოთა სამართალი“ № 9—1928 წ.) 1 მუხლს დაემატოს 12¹ პუნქტი შემდეგი შინაარსისა:

ბ. 12¹ თავდაცვისა და საავიაციო-კომიური მშენებლობის მეგობართა „თავდაცვა-ავიაქიმის“—საკავშირო საზოგადოებათა კავშირი, ამ კავშირით გავრთიანებული საზოგადოებანი და მათი ადგილობრივი ორგანიზაციები, აგრეთვე ის საწარმონი, რომელნიც ეკუთვნიან „თავდაცვა-ავიაქიმის“ საზოგადოებათა კავშირს, ზემოსხეხებულ საზოგადოებებს და ორგანიზაციებს, გარიგებათა სანოტარო წესით დამოწმების დროს, უკეთუ ამ გარიგებათა სანოტარო წესით დამოწმება სავალდებულოა კანონით. (სსრკ კან. კრებ. 1928 წ. № 8, მუხ. 69).

იუსტიციის სახალხო კომისრის მოადგ. ი. ტ ა ლ ა ხ ა ძ ე.

ფინანსთა სახალხო კომისრის მოადგ. ი. ფ ა ნ ც ხ ა ვ ა.

1929 წ. 11 მარტი.

განმარტება

იუსტიციის სახალხო კომისარიატისა საკითხზე—ჩაითვლება თუ არა თანამდებობის პირად გლეხთა საურთიერთო დახმარების კომიტეტის თავმჯდომარე ან წევრი.

თანამდებობის პირის ცნებას ჩვენ კანონმდებლობაში ენება მხოლოდ სისხლის სამართლის კოდექსის 114 მუხლის შენიშვნა. ამ შენიშვნის თანახმად, თანამდებობის პირად ითვლება ის პირი ვისაც მუდმივი ან დროებითი თანამდებობა უჭირავს სახელმწიფო დაწესებულებას ან საწარ-

მოში ან ისეთ ამხანაგობაში, რომელიც მარტოდენ ან მეტი წილი სახელმწიფო კაპიტალით მოქმედობს კოოპერატიული ორგანიზაციაში და აგრეთვე იმ ორგანიზაციასა და შენაერთში, რომელსაც კანონით მინიჭებული აქვს განსაზღვრულ უფლება-მოვალეობა და უფლება-მოსილობა სამეურნეო, საადმინისტრაციო, საპროფესიო, საგანმანათლებლო და სხვა საერთო-სახელმწიფო-ბრივი მიზნის განხორციელების საქმეში.

ენლა, თუ გლენტა საურთიერთო დახმარების საიოგადოებათ მიემართავთ, ვნახავთ, რომ ამ საზოგადოებათა დებულების (დამტკიცებულია ც. ა. კ-ის 1925 წ. 20 იანვრის მე 4 ნომრის დადგენილებით—კან. კრ. 1925 წ. № 1, მუხ. 4) მე-7 მუხლის თანახმად მათ მიზანს სხვათა შორის შეადგენს: საზოგადოებრივი (სოციალური) უზრუნველყოფის საქმის მოწყობა სახმედრო, პირთა ოჯახებისათვის, ინვალიდებისათვის, ნივთიერად დაქვეითებულ გლეხობისათვის, სტიქიური და სოციალური უბედურებისაგან დაზარალებულთათვის, ქვრივ-ობლებისთვის, ავადმყოფებისათვის და, საერთოდ, სოფლის ყველა უღარიბეს და გაჭირვებაში ჩავარდნილი მოქალაქისათვის (პუნქტ. ა.); მათვე ვვალდებათ დაცვა საზოგადოების წევრთა და ობოლთა სამეურნეო და უფლებბრივი ინტერესებისა (პ. „გ“), ბრძოლა უმწეობისა, მათხოვრობისა, პრასტიტუციისა და ლოთობის წინააღმდეგ (პ. „გ“); მონაჭილეობის მიღება სახელმწიფო, საზოგადო და კერძო დაწესებულებისა და პირისაგან შემოსული სახსრის განაწილებაში და გამოყენებაში სოფლის მოსახლეობისათვის დახმარების აღმოსაჩენად (პ. „თ“); საერთო სასარგებლო დაწესებულებათა: საინვალიდო სახლების, საავადმყოფოების, სკოლების, საბავშო ბაღების, კერების, ქონ-სამკითხველოების და სხვ. დაარსება (მუხ. 7, პუნქტ. „ვ“; მუხ. 8) და სხვა და სხვა, მაგრამ ამ ფუნქციებიდანაც სჩანს, რომ გლენტა საურთიერთო დახმარების საზოგადოებათ დაკისრებული აქვთ ფუნქციები იმ სამეურნეო, საადმინისტრაციო საგანმანათლებლო და საერთო-სახელმწიფოებრივი მიზნების განხორციელების საქმეში, რომლებსაც იხსენებს სისხლ. სამ. კოდ. 114 მუხ. შენიშვნა. მაშასადამე, ყველა ის პირი, ვისაც რაიმე თანამდებობა უჭირავს გლენტა საურთიერთო დახმარების საზოგადოებაში, ე. ი. დებულების მე-20 და 21 მუხლის თანახმად არჩეული კომიტეტის წევრები და ამ კომიტეტის მიერ არჩეული თავმჯდომარე, მისი მოადგილე და პრეზიდენტის სხვა წევრები თანამდებობის პირებათ უნდა ჩაითვალოს.

იუსტიციის სახალხო კომისაროს მოადგ. ი. ტალახაძე.
მე-III-მე განყოფილების გამგე ი. როინაშვილი.

1929 წ. თებერვლის 17

ინსტრუქცია

მიწადმოქმედების და იუსტიციის სახალხო კომისარიატებისა შინაური პირუტყვის გამყიდველის პასუხისმგებლობის შესახებ იმ შემთხვევაში, თუ გაყიდული საქონელს რაიმე ძირითადი ნაკლი აღმოუჩნდება.

ცხენის, ვირის, ჯორის და სხვა შინაური პირუტყვის გამყიდველი პასუხს აგებს იმ შემთხვევაში, თუ გაყიდულ პირუტყვს აღმოაჩნდა რაიმე ისეთი ძირითადი ნაკლი, რაც არ იყო აღნიშნული გამყიდველის მიერ თავიდანვე, გაყიდვის დროს, აგრეთვე თუ გაყიდული პირუტყვი იმ ჯიშის, ნაყოფიერების და ასაკის არ აღმოჩნდება, რაც შეპირებული იყო გაყიდვის დროს. მყიდველს უფლება აქვს მოითხოვოს სამოქალაქო სამ. კოდექსის 198 მუხლის ძალით ნაყიდი პირუტყვის ფასის დაკლება ან ხელშეკრულების მოშლა და ზარალის ანაზღაურება. შეძენილი პირუტყვის ნაკლი მყიდველმა უნდა დაადასტუროს ამა ინსტრუქციაში აღნიშნულ ვადაზე ადგილობრივ ვეტერინარულ დაწესებულებებს ან ამავე ვადაზე აღძრას საჩივარი სასამართლოში.

ძირითადი ნაკლის დასადასტურებლად და სასამართლოში საჩივრის აღსაძრავად დაწესებულია ქვემოთ მოყვანილი ვადა.

1. ცხენები, ვირები და ჯორები.

ა) თუ ცხენი ან ვირი იმ ჯიშის, ნაყოფიერების და ასაკის არ იქნება, რაც შეპირებული იყო გაყიდვის დროს, ან თუ ჯორი შეპირებული ასაკის არ იქნება . . . 7 დღე.

ბ) თუ მათ საკვერცხე ჯირყვლები არ ექნება (ვალის ან ორივესი)	7 დღე.
გ) თუ ფაშატ ცხენს ან ვირს დაკარგული აქვთ დამაკების უნარიანობა	6 თვე.
გ) თუ პირუტყვი სქესობრივად დაავადებული აღმოჩნდა (სიმდაბლე) და სხვა	7 დღე. 30 დღე.
დ) თუ საჯიშე მომშენებელი პირუტყვი სქესობრივად უძლურია	30 დღე.
ე) თუ გაყადულ პირუტყვს რეტი სჭირს	30 დღე.
უ) თუ ქუში (ფილტვების ემფიზემა, ქრონიკული დაავადება ზედა სასუნთქ ორ- განოების, ფილტვების და გულისა) სჭირს	14 დღე.
ზ) თუ სტვენით ქნეშა სჭირს	7 დღე.
ი) თუ ოჩნობა სჭირს	7 დღე.
კ) თუ დაზიანებული აქვს ენა ან ენის ნაწილი ან თუ ენა სულ არ ექნება	7 დღე.
ლ) თუ ბრმაა თვალის კეკლის ან სამხერი ნერვის დაავადების გამო	7 დღე.
მ) თუ თვალის პერიოდული ანთება სჭირს	3 თვე.
ნ) თუ ჩლიქების ქარი სჭირს	14 დღე.
ო) თუ ჩლიქის ფოლები დახეთქალი ექნება	7 დღე.
პ) თუ ცუდი ზნე სჭირს (კბენა, ზვრა, ლეჭვა და სხვა)	7 დღე.
2. დანარჩენი შინაური პირუტყვები.	
ა) თუ შინაური პირუტყვი იმ ჯიშის, ნაყოფიერების და ასაკის არ იქნება, რაც შეპირებული იყო გაყიდვის დროს	7 დღე. 30 დღე.
ბ) თუ სქესობრივად უძლურია (იმპოტენცია)	30 დღე.
გ) თუ ბრმაა თვალის შიგნით ნაწილის დაავადების გამო	7 დღე.

მიწადმოქმედების სახალხო კომისრის მაგიერ ქურ და ძე
იუსტიციის სახალხო კომისრის მოად. ტ ა ლ ა ხ ა ძ ე

Обзор законодательства

за период с 16 по 28 февраля 1929 г.

Законодательство Союза ССР

Налоги и сборы

Утвержденное постановлением ЦИК и СНК от 20 фев. 1929 г. „положение о едином сельскохозяйственном налоге“ вводится в действие с 1929—30 окладного года. СНК союзных республик в двухмесячный срок должны согласовать свои законодательства с указ. положением („Изв.“ № 43, 21 фев. 1929 г.)

Жилищное законодательство.

Постановлением ЦИК и СНК от 23 янв. 1929 г. „о порядке оплаты военными жилищ в городских поселениях“ военная служба в домах, где квартирная плата взимается по устан. местными советами ставкам, приравниваются в отношении кв. платы к рабочим и служащим, с исключением платы с основного оклада жалования. Правительства союзных республик должны внести соот. изменения в свои законодательства в месячный срок („Изв.“ № 47, 26 фев. 1929 г.)

Т р у д.

Согласно пост. ЦИК и СНК от 20 фев. 1929 г. „о порядке приложения кодекса законов о труде в кулацких хозяйствах“ условия труда наемных рабочих (работниц) в крестьянских хозяйствах кулацкого типа, независимо от срока найма и способов расчета, регулируются трудовым кодексом с изменениями и дополнениями, пред. в означ. постановлении. Отношение крестьянских хозяйств к кулацким производится в порядке законодательства союзных республик на основе общих директив СНК Союза ССР; при этом устанавливается размер доходности, при котором хозяйство относится к числу хозяйств предпринимательского типа, подпадающих полностью под действие труд. код. Предусмотрены подробно условия заключения договоров, удлинения продолжительности работы при изм. условиях, разрешения конфликтов, порядок надзора, ответственность и т. п. („Изв.“ № 44, 22 фев. 1929 г.)

Изд. пост. ЦИК и СНК от 18 янв. 1929 г. „об изменении ст. 12 постановления ЦИК и СНК Союза ССР от 15 января 1925 г. о пенсионном обеспечении учителей школ 1 ступени сельских и городских и других работников просвещения в деревне“ („Изв.“ № 47, 26 фев. 1929 г.).

Социальное страхование.

Постановлением ЦИК и СНК от 30 янв. 1929 г. „об изменении и Дополнении постановления ЦИК и СНК от 26 фев. 1925 г. о тарифе взносов на социальное страхование“ изменена 2 ст. и в означ. постановление внесена новая 2 ст. („Изв.“ № 48, 27 фев. 1929 г.).

Профсоюзы.

Опубл. пост. ЦИК и СНК от 23 янв. 1929 г. „об имущественной ответственности профессиональных союзов“ („Изв.“ № 48, 27 фев. 1929 г.).

Строительство.

Постановлением СНК от 17 янв. 1929 г. „о льготной перевозке по железным дорогам строительных материалов и оборудования, предназначенных для возведения, восстановления и ремонта школьных зданий“ означенные материалы и оборудование перевозятся со скидкой 25% („Изв.“ № 49, 28 фев. 1929 г.).

Законодательство ЗСФСР.

Труд.

Постановление СНК от 14 фев. 1929 г. зз № 103 вводится система государственного нормирования заработной платы служащих кредитных учреждений, учреждений, состоящих на счетах специальных средств органов социального и государственного страхования, сберегательных касс, центральных аппаратов правлений государственных трестов и центральных управленческих аппаратов государственных торговых предприятий“ („Зар. Вост.“ № 42, 21 фев. 1929 г.).

Земельный вопрос.

Постановлением ЦИК от 18 фев. 1929 г. „о мероприятиях по проведению в жизнь постановления президиума Закавказского Центрального Исполнительного Комитета от 18 фев. 1929 г. по вопросу о земельных и лесных спорах между некоторыми уездами республики, входящих в состав ЗСФСР“ разрешение земельных и лесных споров между некоторыми местными исполкомами, излож. в вышеуказ. постановлении президиума ЗакЦИК признан окончательным, никакие заявления о пересмотре его или о новом рассмотрении разрешенных этим постановлением споров не могут быть приняты к рассмотрению и вся работа по проведению указ. пост. должна быть закончена не позднее осени 1929 г. Население и исполкомы, под страхом упол. ответственности, должны всячески содействовать проведению указ. постан., меры соц. защиты должны быть предусмотрены особыми постановлениями („Зар. Вост.“ № 44, 28 янв. 1929 г.).

Законодательство С. С. Р. Грузии.

Налоги и сборы.

Постановлением СНК от 29 янв. 1929 г. „об освобождении общества содействия улучшению автомобильного дела и дорог В. С. С. Р. Грузии („Автогза“) от местных налогов и сборов, а также от судебных пошлин и нотариальных сборов“ общ. „Автогза“, со всеми местными отделениями и предприятиями, эксплуатируемыми непосредственно, без сдачи в аренду, освобождается от указанных в заголовке налогов и сборов („Комм.“) № 39, 17 фев. 1929 г.).

Постановлением ЦИК от 9 янв. 1929 г. „о проведении „недели“ смычки города с деревней“ соотв. обществу предоставлено право организовать означенную „неделю“ с 17 по 20 марта, с кружечным сбором с 17 по 23 марта. Администрации предприятий лишены права запрещать рабочим и служащим работать, по своему желанию,

в воскресный день при условии передачи трудового заработка за этот день обществу на усиление его средств. Кроме этого, разрешены некоторые временные сборы („Комм.“ № 38, 18 февр. 1929 г.).

Ф и н а н с ы.

Постановлением ЦИК и СНК от 20 февр. 1929 г. „о проведении недели сбережений“ определен срок проведения „недели“—от 1 марта по 1 апреля. Указаны разные мероприятия для его успешного проведения. В виду серьезности намеченной цели, а также в виду того, что для дальнейшего развития дела сбережений, необходимо укрепление достижений озн. „недели“, персональная ответственность за успешное проведение компании возлагается на председателей комиссий по реализации займов („Комм.“ № 44, 23 февр. 1929 г.).

Борьба со стихийными бедствиями.

Постановлением СНК от 19 февр. 1929 г. „о мероприятиях по борьбе с ожидаемыми весной 1929 г. наводнениями и их последствиями“ составлена специальная чрезвычайная комиссия и предусмотрены местные комиссии для борьбы с наводнениями и их последствиями и разные виды повинностей, с освобождением от этих повинностей определенных групп („Комм.“ № 43, 22 февр. 1929 г.).

Г. К.

УДАЛЕНА
308401000

ОФИЦИАЛЬНАЯ ЧАСТЬ

СОДЕРЖАНИЕ: Циркуляры Народного Комиссариата Юстиции № № 7 и 9. Циркуляр В. С. № 1. Постановление народных Комиссариатов Юстиции и Финансов. Инструкции. Раз'яснение.

Циркуляр № 7.

Всем народным судам.

Копии: Верх. суду и НКЮ Абхазии, Аджаристана и Юго-Осетии.

Согласно постановлению рабоче-крестьянского правительства Союза ССР от 28 октября 1925 года все дела по нарушениям положения о косвенных (акцизных) налогах, за немногими исключениями, когда нарушение устава имеет повторный характер или же когда сумма акциза превышает 500 рублей должны пересылаться в отдел косвенных налогов для рассмотрения в административном порядке.

В связи с указанным изменением Народным Судам было сделано предложение о пересылке акцизных дел в отдел косвенных налогов, между тем, как это видно из отношения управления по косвенным налогам НКФ ССР Грузии от 24/25 января 1929 г. за № 40484 дела этого рода Народные Суды и по сие время на все 100 проц. не пересылали в отдел косвенных налогов для рассмотрения их в административном порядке.

В виду этого предлагается вам неразсмотренные пока дела указанной категории немедленно послать для рассмотрения в отдел косвенных налогов, дела же, по которым уже вынесены приговоры, привести в исполнение самим Народным Судам и уведомить об этом отдел косвенных налогов.

Об исполнении сего циркулярного распоряжения, а также о причинах задержки с пересылкой вышеуказанных дел в отдел косвенных налогов уведомить Инструкторско-Ревизионный Отдел НКЮ.

З/ Народного Комиссара Юстиции вр. исп. обяв.

Председателя Верховного Суда **С. Харабадзе**

Инструктор-Ревизор **Суциспирели.**

28 февраля, 1929 г.

Циркуляр № 9.

Всем Народным Судам.

Копии: Уездным Прокурорам, Верхсуду и Наркомюстам Абхазии, Аджаристана и Юго-Осетии.

В связи с приказом Наркомюста от 20 февраля с. г. за № 25, Нарсудьям в тех уездах, где означенным приказом упразднены Уездные Суды, предлагается принять к руководству следующее:

1. Народным Судьей, находящимся в уездном центре, дела, полученные от Уездного Судьи, распределяются следующим образом:

- а) законченные дела хранятся в архиве Нарсудьи в общем порядке.
- б) незаконченные дела передаются в участки Нарсудов по подсудности, т. е. по месту совершения преступления или проживания ответчика.

2. Приемо-сдаточная опись дел составляется в трех экземплярах: один из них остается у участкового Нарсудьи [принявшего дела], другой — у Нарсудьи, находящегося в уездном центре (сдавшего дела), третий же — пересылается в Наркомюст.

3. Участковый Нарсудья, принявший дела, подсудные упраздненному Уездному Суду, рассматривает их в качестве уполномоченного Верховного Суда в участке, на котором распространяется его компетенция.

4. Участковый Нарсудья, приняв означенные дела, назначает их к слушанию с тем, однако, расчетом, чтобы дать Прокурору возможность принять участие в слушании дел, по которым участие Прокурора является необходимым, или по требованию самого Прокурора, или же по усмотрению Суда, для чего дни слушания дел должны быть предварительно согласованы с Прокурором.

5. Дела, подсудные упраздненному Уездному Суду назначаются Нарсудьей к слушанию с тем расчетом, чтобы рассмотрение этих дел не задержало бы рассмотрение дел его обычной подсудности, для чего означенные дела, должны быть назначаемы к слушанию в свободные дни.

6. При рассмотрении дел, подсудных упраздненному Уездному Суду, Нарсудья как во время судебного следствия, так и при обжаловании в кассационном порядке руководствуется теми правилами Процессуальных Кодексов, которые были обязательны для бывших Областного и Уездных Судов, а именно — по уголовным делам — ст. ст. 393—400 У. П. К., по гражданским же делам ст. 238 Г. П. К.

7. Для производства дел, как уголовных, так и гражданских, подсудных упраздненному Уездному Суду, Нарсудья в своем обычном настольном реестре выделяет особо свободные листы, куда заносится все нужные сведения о движении и окончании дел.

8. Земельные дела должны рассматриваться в следующем порядке: дела, подсудные районным Земельным Коллегиам рассматриваются участковым Нарсудьей, дела, подсудные Уездным Земельным Коллегиам — участковым Нарсудьей, находящимся в уездном центре. Если в Уездной Земельной Коллегии рассматриваются, как в кассационной инстанции, жалобы на такие решения районной Земельной Коллегии при вынесении которых в означенной Коллегии председательствовал Нарсудья, находящийся в уездном центре — председательствование в Уездной Земельной Коллегии возлагается на ближайшего Нарсудью того же уезда, по приглашению Нарсудьи, находящегося в уездном центре, с которым поэтому должны быть предварительно согласованы дни рассмотрения означенных жалоб.

Зам. Наркомюста **И. Талахадзе.**

За Зав. Инструкторско-Рев. Отделом **С. Харабадзе.**

6 марта 1929 г.

Циркуляр № 1.

Всем Народным Судам.

В судебной практике возник вопрос, может ли наниматель предъявить работающим по найму встречный иск в Трудовом Суде. В. Гр. Проц. Код. в этой области никаких ограничений не предусмотрено и поэтому в данном случае Суд должен руководствоваться общими правилами, согласно ст. 81⁴; такое заключение вполне со-

ответствует смыслу 2-ой части ст. 169 Труд. Код., где предусмотрена общая подсудность Трудовому Суду всех индивидуальных и групповых споров между нанимателями с одной стороны и рабочими и служащими с другой стороны и где в таких случаях между нанимателями и нанявшимися никакой разницы не проводится. Таким образом следует указать, что подсудность дел Трудовому Суду определяется не личностью истца, а природой иска, вследствие чего Трудовой Суд обязан принять к производству любой встречный иск, основанный на трудовом или коллективном договоре и вытекающий из трудовых взаимоотношений.

Заместитель Председателя Верховного Суда **Харабадзе**.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Народных Комиссариатов Юстиции и Финансов.

О дополнении перечня изъятий по нотариальной части.

Народный Комиссариат Юстиции и Народный Комиссариат Финансов С. С. Р. Грузии на основании ст. 104 положения о Государственном Нотариате С. С. Р. Г. (Собр. Узак. 1928 г. № 16, ст. 157) постановляют:

1. Дополнить 1 ст. перечня изъятий по нотариальному сбору от 8 апреля 1928 г. („Сабхота Самартали“ № 9 — 1928 г.) пунктом 12¹ следующего содержания:

12¹. Союз Общества Друзей Оборона и Авиационно-Химического строительства „Осоавиахим“ СССР, объединяемые им общества и их местные организации, а также принадлежащие Союзу Общества Друзей Оборона и Авиационно-Химического строительства „Осоавиахим“ СССР и упомянутым обществам и организациям предприятия, при нотариальном удостоверении сделок, если нотариальное удостоверение обязательно для этих сделок по закону (Собр. Зак. СССР № 8, ст. 69).

Зам. Народного Комиссара Юстиции — **И. Талахадзе**.

Зам. Народного Комиссара Финансов — **Я. Панджава**.

11 марта 1929 г.

ИНСТРУКЦИЯ

Народного Комиссара Юстиции о проведении в жизнь постановления Центрального Исполнительного Комитета от 27 февраля 1929 г.

Об облегчении участи женщин впадших в преступление до дня 8 марта 1929 года.

Во исполнение вышеназванного постановления Всегрузинского Центрального Исполнительного Комитета Советов от 27 февраля 1929 г. предлагается принять к руководству и к исполнению нижеследующее.

1. Всем начальникам мест заключения немедленно освободить от дальнейшего отбытия лишения свободы тех женщин, которые отбывают означенную меру социальной защиты по приговору Суда, или по постановлению органов, снабженных судебными функциями за такие преступления, за которые по УК определено лишение свободы на срок до одного года, за исключением преступлений, предусмотренных ст. ст. 2 ч. 58¹⁸, 1 ч. 58¹⁸, 58²³, 149 и 166 и ст. 2 Положения о преступлениях, состоящих в пережиток родового быта.

Список женщин, коим будет применено вышеозначенное постановление, с соответствующими сведениями (за какое деяние была приговорена, с какого времени отбывает лишение свободы, когда оканчивается срок отбытия) представить подлежащим органам прокуратуры.

2. Немедленное освобождение от принудительных работ, по делам означенным в п. 1 настоящей инструкции, возлагается на подлежащие органы НКВД.

3. Взыскания наложенные в порядке административном, в виде лишения свободы или принудительных работ, за деяния, совершенные женщинами до 8 марта 1929 года, подлежат снятию, с немедленным освобождением этих женщин от дальнейшего отбывания наложенного взыскания распоряжением начальника или заведывающего тех мест заключения или учреждений, при котором женщина отбывает взыскание, с сообщением о сем в подлежащий (наложивший взыскание) административный орган.

4. Штрафы, наложенные за те же деяния — п. 1 — приговорам Суда, а равно наложенные в порядке административном (за исключением части их, предназначенной на возмещение не поступивших в казну доходов или иных убытков) еще не взысканные, механически не взыскиваются подлежащими органами и самые дела о взысканиях подлежат прекращению, с сообщением о сем в подлежащий суд или административный орган.

Штрафы уже взысканные возвращению не подлежат.

5. Означенные в ст. 1 постановления ВЦИК'а дела, находящиеся в стадии производства дознания или предварительного следствия прекратить постановлением подлежащего прокурора, находящиеся же в Суде, но еще не рассмотренные или же хотя и рассмотренные, но приговоры по коим не приведены еще в исполнение постановлением распорядительного заседания того суда, где находится дело.

Примечание. По тем из означенных в настоящем пункте делам, которые связаны с гражданским иском, по прекращении их в уголовном порядке, направлять в подлежащий Суд для рассмотрения в порядке гражданского Суда.

6. Дела, возбужденные в административном порядке за деяния, совершенные женщинами до 8 марта сего года, еще не рассмотренные, или же не направленные еще к исполнению, подлежат прекращению дальнейшим производством постановлением подлежащих административных органов.

7. К трудящимся, о коих упомянуто в ст. ст. 4 и 5 постановления ВЦИК'а относятся те женщины, которые в момент осуждения, или совершения ими преступления пользовались избирательным правом по Конституции.

8. Приведение в исполнение постановления ВЦИК'а от 27 февраля сего года должно быть закончено в двухнедельный срок со дня опубликования или получения на местах настоящей инструкции, при чем сведения о лицах, к коим было применено означенное постановление подлежащими органами должны быть представлены в отдел прокуратуры НКЮ.

Зам. Народного Комиссара Юстиции

и Прокурора Республики **Талахадзе.**

7 марта 1929 г.

И Н С Т Р У К Ц И Я

Народного Комиссариата Земледелия и Народного Комиссариата Юстиции об ответственности продавца за коренные недостатки при купле-продаже сельско-хозяйственных животных.

При купле-продаже лошадей, ослов, мулов и прочих сельско-хозяйственных животных продавец отвечает в случае обнаружения у проданных животных неоговоренных при продаже коренных недостатков, а также в тех случаях, когда проданные животные окажутся не

того происхождения или не имеют той производительности или того возраста, каковые продавцом обусловлены при продаже, покупатель имеет право требовать в соответствии с 198 ст Гражд. Кодекса уменьшения покупной цены либо расторжения договора и возмещения ему всех убытков. Покупатель должен через местные ветеринарные учреждения зафиксировать обнаруженные им пороки у купленного животного в течение указанного в инструкции срока или в течение тех-же сроков подать прошение в суд.

Для каждого из важнейших коренных пороков, устанавливаются нижеследующие сроки, в течение которых покупатель может удостоверить наличие этих пороков и подать соответственное заявление в суд.

1. ЛОШАДИ, МУЛЫ, ОСЛЫ:

а) Лошади и ослы не того происхождения или не той производительности или лошади, ослы, мулы не того возраста, которые были обусловлены при продаже	7 дней.
б) Путьрец (на один или два ядра)	7 "
в) Кобылы и ослицы, не могущие быть оплодотворенными	6 мес.
г) Болезни половых органов (не целый отвод, искривление его или полупаралич)	7 дней.
д) Половое бессилие для племенных производителей	30 "
е) Оглум	30 "
ж) Запал (эмфизема легких, хронические страдания верхних дыхательных путей, легких и сердца)	14 "
з) Свистящее удущье (односторонний или обостренный паралич черпаловидного хряща, обнаруженное при гонке без предварительной быстрой езды)	7 "
и) Норов и его проявление	7 "
к) Не целый язык, полное отсутствие языка до уздечки или на одну треть	7 "
л) Слепота вследствие заболевания внутреннего глаза (болезнь хрусталика, радужной оболочки и зрительного нерва)	7 "
м) Периодическое воспаление глаз	3 мес.
н) Ревматизм копыт	14 дней.
о) Трещины копытного рога, доходящие до мясных частей	7 "
п) Дурные привычки (прикуска, глотание, ткачение)	7 "

2. ПРОЧИЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ ЖИВОТНЫЕ.

а) Сельско-хозяйственные животные не того происхождения или не той производительности, или не того возраста, которые были обусловлены при продаже	7 дней.
б) Половое бессилие (импотенция) вследствие невыпускания детородного члена или отсутствия одного из обоих яичек	30 "
в) Слепота вследствие заболевания внутреннего глаза (болезни хрусталика, радужной оболочки, зрительного нерва)	7 "

За Народного Комиссара Земледелия **Курдадзе.**

За пом. Народн. Комиссара. Юстиции **Талахадзе.**

Р А З' Я С Н Е Н И Е

Народного Комиссариата Юстиции по вопросу о том, является ли должностными лицами председатели и члены комитетов крестьянских обществ взаимопомощи?

В нашем законодательстве понятие должностного лица определяется лишь в примечании к 114 ст. Угол. Код. согласно указанного примечания под должностными лицами разумеются лица, занимающие постоянные или временные должности в каком нибудь государственном учреждении или предприятии, или товариществе с исключительным или преобладающим участием государственного капитала, в кооперативной организации, а также в организации или объединении, имеющей по закону определенные права, обязанности и полномочия в осуществление хозяйственных, административных, профессиональных, просветительных и др. общегосударственных задач.

Далее, обращаясь к крестьянским обществам взаимопомощи, мы видим, что согласно ст. 7-ой положения об означенных обществах (утв. постановлением ЦИК'а от 20 января 1925 г. за № 4, С. У. 1925 г. № 1; ст. 4) к их задачам, между прочим, относятся: организация общественного (социального) обеспечения семей военнослужащих, инвалидов, маломощного крестьянского населения, пострадавших от стихийных и социальных бедствий, вдов сирот, больных и, вообще, беднейших граждан деревни и лиц, впавших в нужду (пункт „а“); защита хозяйственных и правовых интересов членов общества и сирот (п. „б“); борьба с беспризорностью, нищенством, проституцией и пьянством (п. „в“); участие в распределении и использовании поступивших от правительственных, общественных и частных учреждений и лиц средств для оказания помощи сельскому населению (п. „г“); организация общепользовных учреждений; инвалидных домов, больниц, школ, детских садов, яслей, очагов, изб-читален и др. (ст. 7 п. „е“, ст. 8) и т. п.

Из приведенного перечня видно, что крестьянским обществам взаимопомощи предоставлены функции по осуществлению тех хозяйственных, административных, просветительных и других общегосударственных задач, о которых упоминается в примечании к 114 ст. Угол. Код. В виду этого все лица, занимающие какие либо должности в крестьянских обществах взаимопомощи, т. е. избранные согласно 20 и 21 ст. ст. положения члены комитетов и избранные этими комитетами председатели, его заместитель и прочие члены президиума, должны считаться должностными лицами.

За Народного Комиссара Юстиции **И. Талахадзе.**

Завед. III Отделом **И. Ройнашвили.**

17 февраля 1929 г.

ხალისოვნათა საყურადღებოთ:

1. დაახეარეთ თქვენი დავაღიანების დაფარვა რედაქციისადმი.
2. თუ რაიმე მიზეზით, ჟურნალის რომელიმე ნომერი არ იქნეს მიღებული თავის დროსე—დაუფრუებელი ვუცნობეთ, სათანადო სომების მისაღებად.
3. ჟურნალი გამოდის სისტემატიურად თვეში ორჯერ 15 და 30 რიცხვებში.

საპროფიტო იუსტსაგომის

გამომცემლობა

დაიბეჭდა

„შრომის კონფლიქტების განხილვის ახალი წესები“—ნ. ჯინჭარაძე.

(წიგნი შეიცავს შრომის კონფლიქტების ახალი წესების კომენტარს და დანართებად—ყველა კანონებს, გამოცემულს ამ საკითხის გარშემო სსრკ მთავრობის მიერ).

შეძენა წიგნის შეიძლება სახელგამის, „შრომა“-ს, „ზაკნიგა“-ს მაღაზიებში და აგრეთვე სახალხო სასამართლოებში—მაზრის ცენტრში, და იუსტსაგომის გამომცემლობის კიოსკში—ცალობით.

გითუვათ—ი. ს. კ. საყუმბუი—ტრიგუნალის ქ. 32.

37/5 200

ფასი 50 კ.

ქართული
ბიბლიოთეკა

გრაფიკა ხელისთვის ს ა გ ქ ო თ ა სამართალზე

ხელისმოწერის პირობები

- 1 წლით . . . . . 10 მან.
- 6 თვით . . . . . 5 მან. 50 კპპ.
- 3 თვით . . . . . 3 მან.

სამ თვეზე ნაკლები ხელისმოწერა არ მიიღება

ჟურნალის კანტორაში შეიძლება ავრეთვე
1928 წლის ჟურნალის მთელი კომპლექტის
(24 ნომერი) შეძენა 5 მანეთად.

მისამართი: ტფილისი. ტრიბუნალის ქ. №32 „საბჭოთა
სამართლის“ რედაქცია. ელსმ. 13-68